Tidskrift för SCHACK

9

Årgång 84 • November • 1978

Bilaga medföljer

TfS TIDSKRIFT för SCHACK

Officiellt organ och medlemsblad
för Sveriges Schackförbund
Box 7123, 402 32 Göteborg 7
Postgiro 60 46 34-6

Tidskriftskommitté:
Ansvarig utgivare Fil. dr. Eric Uhlin, tel. 0303 - 102 51
Ekonomichef Arne Berggren, tel 031 - 25 57 76
Redaktion Lars Göran Ribeck, tel. 031 - 14 55 28
Ägare Sveriges Schackförbund
Prenumerationspris inom Europa kr. 55:—, utom Europa $12:50

INNEHÅLL

Allsvenskan 265
Ludvig Collijn 266
Gösta Danielsson 272
Intervju med Karpov 273
Junior-VM 275
Hvidovre 276
Skåneschack 277
Partier 279
Ordet fritt 291
TfS:s SM-pristävling 292
Om datorschack 293
Problem 294

Manuskript och annonser till TfS/10 senast den 30/11.

Omslagsbilden: Ludvig Collijn, 1878-1939.

BOKNYTT

Brøndum: VM 1978 Karpov – Korchnoi ..... 16:—
Fondern/Beyersdorf: Schach Welt Meisterschaft 78, inb ..... 62:—
Novrup: Vesterhavsturneringen 1978. (1. Bent Larsen) ..... 12:—
Van der Vliet: The Polugajevsky Variation (Sicilianskt) ..... 31:—
Koltanowsky: Chessnicdotes ..... 24:—
Korchnoi/Wade/Blackstock: Korchnoi's 400 best games ..... h 64:—
M MacDonald–Ross: Nimzo–Indian Defence: Leningrad System ..... 49:—
Chernev: Capablancas best Chess Endings ..... 32:—
Webb: Chess for Tigers ..... 21:—
Brandreth/Kübel: Berlin 1918 + Lodz 1908 ..... 23:—
Iskov: Spanish Exchange, e4 e5, Sf3 Sc6, Lb5 a6, L×c6! ..... Dec.
Brøndum: Bent Larsen – the Fighter ..... 49:—
Matanovic: Informator 25 ..... 62:—

Moms och porto tillkommer – snabba leveranser

Skånes Schackförlag - The Chess House

Linnégatan 65, 216 15 Malmö 30 **Studiestraede 24 DK-1455 København K**
Ordertelefoner: 040/16 28 61 — 15 45 03 — 45 26 10 **00945/114 62 91 (direkt)**
Svenskt postgiro 63 19 45-3. Bankgiro 312—7958. Danskt postgiro 58715.
Norskt postgiro 9 92 45. Finskt postgiro 1121 19-5

Tid för prenumeration 1979!

Här näst sista numret av TfS 1978, sedan kommer julnumret, sedan tänkte redaktionen ta helgpaus. Men det går inte för då är det snart dags för TfS 1/1979. Självklart prenumererar Du även nästa år på Tidskrift för Schack, Sveriges Schackförbunds medlemsblad.

Praktiskt taget allt av intresse från svenskt och utländskt schack kommer att redovisas.

Vi skrev förra året att schackspelet i såväl Sverige som utomlands expanderar med nästan explosionsartad kraft. Detta var inga överord – och än mer lär komma att hända 1979. Visserligen ingen olympiad, visserligen inga VM-matcher men det kommer zonturneringar, SM i Borås, Lag-EM (där Sverige avancerat längre än någonsin) och massor av tävlingar och turneringar. En sak är säker, de blir inte färre än 1978. Väl mött 1979!

Med detta nummer bifogas inbetalningskort för prenumeration på Tidskrift för Schack 1979. Pris Kr 52:— för till Sveriges Schackförbund ansluten medlem, för övriga prenumeranter i Sverige Kr 58:—, varvid prenumeranten även blir medlem i det till SSF anslutna "Tidskrift för Schacks Kamratförbund". Nya prenumeranter, som ej prenumererat 1978, erhåller 1978 års stora julnummer utan extra kostnad om prenumerationsavgift för 1979 inbetalas senast den 20 januari 1979. Teckningslistor har sänts till samtliga föreningar och vi är tacksamma för all hjälp i prenumerationskampanjen!

Med hjärtliga hälsningar
Tidskriftskommitterade

*

Allsvenska serierna

Denna väldiga tävling startade den 22/10 med spel i 2 div. I-grupper, 4 div. II-grupper, 8 div. III-grupper och 16 div. IV-grupper.

I div. I norra gick det bra för nyuppflyttade KH Alliansen 72 som besegrade Hägersten SK med 5½–2½. Inte lika lyckosam blev den andra nykomligen Vällingby SS som krossades av Uppsala Akademiska med 1–7. Wasa SK vann över Uppsala ASS med 5½–2½ medan mötet Solna SS–SK Rockaden, Stockholm, slutade 4–4.

I div. I södra noterades en del oväntade resultat, främst då segern för uppflyttade Jönköpings SS med 5½–2½ över niofaldiga SM-vinnarna LASK I. Även den andra nykomlingen i denna serie, Åstorp SS, startade fint och tog något överraskande en säker seger över SS Manhem med klara 6–2. I övrigt Limhamns SK–SK Kamraterna, Göteborg, 6–2 och Lundby SS – SS Allians 3½–4½.

MALMÖ OPEN

Datum: 15–17/12 1978
Spellokal: Malmö Rådhus (Rådhushallen)
Spelsystem: 6 ronder schweizer. Obs. förbättrat lottningssystem fr.o.m. i år. Betänketid rond 1–3: 90 min per spelare och parti, rond 4–6: 2 tim per spelare och parti.
Priser: Kr 2.000, 1.500, 1.000, 750, 500, 250, 4×150 kr. Dessutom 1 ratingpris á Kr 200 per 20 deltagare, vilket ger även de lägst rankade något att kämpa för!
Anmälan senast den 8/12 (uppge rating) genom att insätta Kr 80:— på pg Malmö Open 84 16 30-7. Vid efteranmälning tillkommer en avgift på Kr 40:—.
Personlig anmälan i spellokalen den 15/12 senast kl. 18.00.
Hotell: Malmö Hotellcentral, 040/337 77.
Information: Lennart Nilsson 040/92 41 30.

Christer Wänéus

Ludvig Collijn

Sveriges Schackförbunds strävan att blicka framåt i syfte att bredda svenskt schack och därigenom nå ökade internationella framgångar innehåller många ingredienser. En av dessa är att blicka bakåt för att på så sätt knyta samman våra schackgenerationer på såväl det organisatoriska som det spelmässiga planet där vi alla har så mycket att lära.

Det är vid sådana tillbakablickar på svenskt schackliv som jag ofta kommer att tänka på Ludvig Collijn – Sveriges Schackförbunds grundare och dess förste ordförande under åren 1917–1939. Minnet av honom har framträtt alldeles speciellt under detta år. Ludvig Collijn skulle nämligen ha fyllt 100 år den 20 november 1978.

Sveriges Schackförbund vill på ett enkelt men som vi hoppas värdigt sätt hedra minnet av det svenska schackets fader, Ludvig Collijn, i denna 1978 års novemberutgåva av Tidskrift för Schack.

Jag skulle kunna fylla åtskilliga sidor om Ludvig Collijn och hans schackliga livsverk, men jag tror att skildringen får en personligare och mer målande prägel om jag överlåter pennan till Erik Lundin som kände Ludvig Collijn personligen.

Erik Lundin

Är anmodad att avfatta något till Collijnjubileet – en både lätt och svår uppgift. Genom åren har mycket skrivits, om... den centrala gestalten i svenskt schackliv...vägröjaren för schackspelets popularisering och demokratisering i Sverige...vår störste schackledare...Ett försök att förtydliga skulle inte vara på sin plats eller tillföra bilden något av värde.

Det är glädjande att veta, att Ludvig Collijn själv nedtecknade schackminnen och protokoll för den långa perioden 1896–1936. Dessa tillhör Stockholms Schacksällskap, där han var ordförande från 1905 och till sin bortgång. När jag nu är i tillfälle att återge avsnitt och citat är det av utrymmesskäl naturligtvis med en stark begränsning. I sin omedelbarhet och som tidsmålning utgör Ludvigs schackminnen ett stycke fin kulturhistoria.

Man bör ha klart för sig: Ludvig och hans två år yngre broder Gustaf hade förmögna föräldrar. Det var den ena viktiga betingelsen för svenskt schacklivs utveckling och uppblomstring! Lika avgörande var att sönerna vid rätt tidpunkt fångades av ett intensivt schackintresse – det kända fenomenet "schackfeber" – och de uppmuntrades av modern! Ludvig Collijn berättar:

– År 1896 är ett av schackhistoriens livligaste. Stormästarturneringen i S:t Petersburg, stora internationella mästarturneringar i Nürnberg och Budapest och VM-matchen Steinitz-Lasker i Moskva var de stora händelserna och dessutom ägde ett otal mindre turneringar och matcher mellan mästare rum. Det året tog jag min studentexamen. Jullovet 1895-96 hade mitt intresse för schackspelet väckts och när nu examen var överstånden fick jag tillfälle att ägna mig åt mitt nya intresse, vilket i hög grad delades av min yngre broder Gustaf. Som lärdomskälla hade vi förvärvat oss inget mindre än Bilguers Handbuch. Studiematerial tröt alltså icke. Några veckor efter min studentexamen begav sig hela min familj på en längre resa till Tyskland, Frankrike, Schweiz, Italien och Österrike och på den kom jag slutligen att i Wien hamna mitt i dåtidens mästarelit. Under vår vistelse där bör-

jade en turnering mellan Janowski, Mieses, Winawer, Schlechter, Marco och Albin. Vi var trogna åskådare under hela turneringen och jag upptecknade i en anteckningsbok samtliga partier. Att de intresserade ynglingarna från höga Norden vann mästarnas hjärtan kan man ju gott förstå.

De fjorton dagarna i Wien tog blott alltför snart slut, men när vi nu styrde kosan hem var det verkligen en oerhörd skillnad på vad vi visste och kunde om schackspelet och dess dåtida främsta utövare än när vi anträdde vår långa resa. Det är nog inte många nybörjare, som på så kort tid avancerat så långt.

Någon av de första dagarna i december 1896 gjorde vi vårt inträde i Stockholms gamla ärevördiga schacksällskap, vilket just det året kunde fira sin 30-åriga tillvaro. Jag hade inte varit medlem många veckor förrän jag tyckte det var lämpligt att vi skulle ordna en turnering. "Ja, turneringar är just ingenting vi ordnar i det här sällskapet", tyckte styrelsen. Men hur det var, så lyckades jag övertyga den om lämpligheten härutav. S.O. Svensson vann första pris, Klein andra och jag erhöll det tredje. Övriga deltagare bror Gustaf, Englund, K.A. Eklund, C. Malmström. Några schackur hade Sällskapet inte, tidsbegränsning fanns inte och jag minns att särskilt Eklund kunde låta motståndaren vänta en halvtimme mellan dragen, så att partiet kunde ta flera kvällar. Någon ny turnering utan schackur har Sällskapet ej heller anordnat.

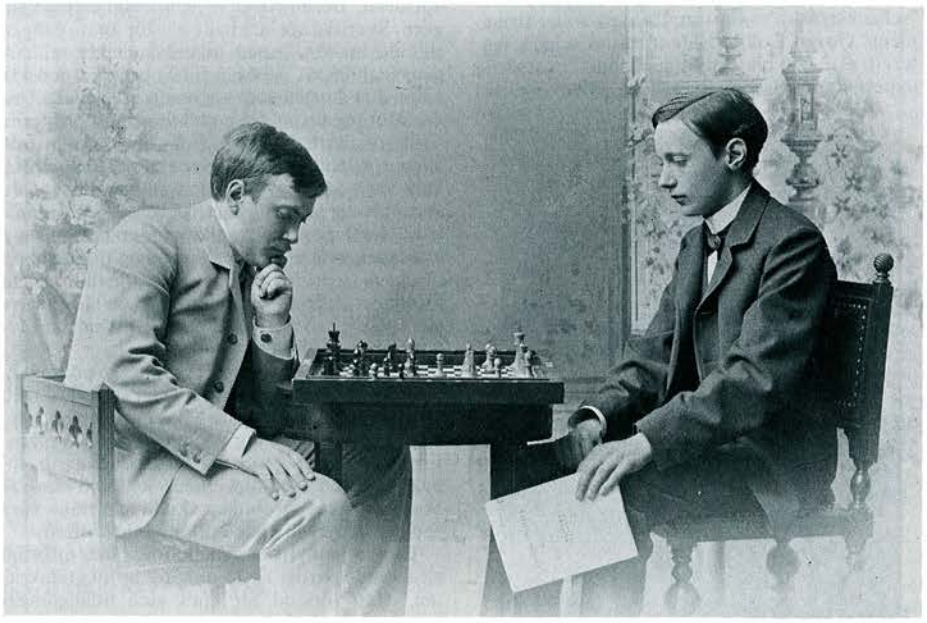
År 1897

En berömd utställning i Stockholm. Med anledning härav föreslog Ludvig Collijn att man borde försöka få till stånd en nordisk turnering. Styrelsen: "Hur har du tänkt få pengar till det?" "Jo, det har min mor redan lovat mig!" Tack vare denna goda moder fick hennes 18-årige son den första nordiska turneringen till stånd. Ludvig berättar vidare:

– Lite längre fram på hösten kom Sällskapets hedersledamot, professor Nordenskiöld, upp på Sällskapet, då han ville lära känna den unge schackentusiasten. Det var enda gången jag träffade vår illustre nordpolsfarare. På hösten 1897 spelade Langborg, Englund, Gustaf och jag en liten dubbelrondig turnering i vilken jag lyckades vinna första pris. Jag var mycket stolt över mitt vinstparti mot Langborg.

Lärobok författas

– Då någon modernare lärobok i schack ej fanns på svenska språket, tyckte bror Gustaf och jag,

En "klassisk" bild från 1897 av bröderna Ludvig och Gustaf Collijn.

att det var lämpligt att försöka författa en. Jag vill minnas att det var ganska knogigt; i synnerhet som det skulle göras på lediga stunder. Jag gick nämligen på högskolan och studerade till astronom. Boken blev färdig frampå vårsidan, men då var också mitt arma nervsystem färdigt. Jag har nog aldrig haft särskilt starka nerver och att skriva lärobok, författa schackproblem, spela med i turneringar och samtidigt sköta studier blev för mycket.

Ludvig Collijn insjuknade sommaren 1898 och det tog flera år innan han blev frisk igen.

Data om TfS

Köpenhavns Skakforening startade 1895 Tidsskrift for Skak. År 1900 blev den organ för Nordiska schackförbundet och utkom fortfarande i Köpenhamn. Vid förbundets första kongress i Göteborg 1901 erbjöd sig Gustaf och Ludvig Collijn att åtaga sig utgivningen av tidskriften, ett erbjudande som med tacksamhet antogs av förbundet. Från och med 1902 utkom förbundsorganet i Stockholm under namn Tidskrift för Schack. Till och med år 1922 utkom tidskriften som organ för Nordiska schackförbundet. År 1923 blev den organ för Sveriges schackförbund och förbundet utgivare.

Här kan lämpligen inflikas, att Ludvig Collijn inte kom att bli astronom. Liksom sin fader fick han titeln grosshandlare och blev av allt att döma en framgångsrik affärsman i tyger. Men "schackstjärnor" kom att lysa på hans firmament! Gustaf Collijn hade förutom schack teaterintresse och blev en framstående konstnärlig teaterledare och författare. Han avled 1968 vid 88 års ålder. Som schackspelare hade bröderna god mästarstyrka. Många partier finns uppteckнade och några publicerade.

Gustaf Collijn.

Aftonbladet

Så gällde det att skaffa ett språkrör i pressen. Sällskapets sekreterare Robert Sahlberg kände Sohlman i Aftonbladet och lyckades intressera honom. Sahlberg svarade för problem och Ludvig lovade att sköta partiavdelningen "och sätta anmärkningar när så behövdes". Schackspalten började den 24 april 1897 och redan den 8 maj infördes ett parti från Sällskapets turnering, "så folk skulle få se hur vi spelade där".

Under de första åren på 1900-talet bildades många nya schacksällskap/klubbar – från Ystad i söder till Östersund i norr. Impulser genom Ludvig Collijns inspirerande verksamhetsiver är en närliggande tanke.

Märkesår – 1906

Det blev ett märkesår i svensk schackhistoria i och med den första internationella mästarturneringen i Norden 11–25 februari 1906 (naturligtvis anordnad genom Ludvig Collijns insatser). Här deltog berömda namn som Bernstein, Marco, Mieses, Schlechter och de främsta nordiska spelarna. Bernstein och Schlechter delade segern. Svenska spelare hade här för första gången tillfälle att tävla med utländska mästare. Årgången 1906 av Tidskrift för Schack är med 438 sidor den största som någonsin utkommit. Under året utgavs andra avdelningen av bröderna Collijns lärobok. Den fick fint erkännande även i utlandet: "Den svenska schackvärlden kan vara stolt över denna publikation. Den som önskar göra sig förtrogen med den teoretiska forskningens resultat under det senaste årtiondet, måste numera vända sig till Lärobok i Schack... ett synnerligen omsorgsfullt arbete föreligger... de två delarna utgör en lärobok av stort värde". Ytterligare en rad utländska lovord förelåg. Ludvig skrev:

– Uppmuntrad av alla dessa vackra erkännanden var jag redan innan årets slut i full färd med att intressera några utländska mästare att vara mig behjälplig med utgivandet av nästa upplaga. En av dem, den tyske mästaren Leonhardt, inbjöd jag till Stockholm. Samtidigt som han var sysselsatt med läroboken skulle han träna våra spelare och även hjälpa till med tidskriften.

Talrika analytiska avhandlingar och utförligt glosserade partier av Leonhardt inflöt i tidskriften. Han förstod att göra sina utläggningar intressanta och han var en utmärkt stilist. Den tredje upplagan av läroboken utkom 1911.

Stockholms Schackförbund

I början av år 1911 fann Ludvig Collijn tiden mogen att samla de i Stockholm verkande schackföreningarna till en enhetsfront, och den 28 januari bildades Stockholms Schackförbund. Ludvig Collijn blev självfallet det nya förbundets ordförande, och han kvarstod sedan som dess ledare ända till sin bortgång 1939 (utdrag ur jubileumsskriften 1911-1961).

Olympiaåret 1912

Detta år inbjöd Sällskapet (Collijn!) till Nordiska schackförbundets sjätte kongress 24 juni – 6 juli. I mästarklassen deltog Aljechin. Tidskriften utgav ett kongresshäfte med samtliga partier från mästarklassen, första klass och en del från andra klass.

– Jag minns särskilt vilket oerhört arbete vännen Fritz Englund och jag hade att försöka sätta något så när anständiga anmärkningar till alla dessa 181 partier på de 14 dagar som stodo oss till buds, skriver Ludvig Collijn och fortsätter: – Som bekant rådde under försommaren, olympiaåret, en oerhörd hetta, och den inverkade nog lite menligt på turneringen. Så att säkerligen månget parti härigenom fick ett något egendomligt förlopp. Den 20-årige blivande världsmästaren Aljechin vann förstås första pris i mästarklassen på 8 1/2 poäng av 10.

Ludvig Collijn som spelare

Collijn var inte enbart organisatören och den store främjaren av schacklivet. Han hade själv en mästares spelstyrka, även om han inte så ofta framträdde i tävlingssammanhang. Åtskilliga partier utkämpade han dock under ett par årtionden i Stockholms Schacksällskaps turneringar och matcher. Här ett prov på hans kunnande. Partiet är spelat i Stockholms Schacksällskaps vinterturnering 1915 – mot en av de absolut starkaste i dåtidens mästargeneration.

Nr 207 DAMBONDESPEL

F. Englund – L. Collijn

1. d4 d5 2. Sc3

Även på den tiden ville man ibland undvika de vanligaste varianterna.

2. – Sf6 3. Sf3 e6 4. Lg5 Le7 5. e3 0–0 6. L×f6

Vit planerar ett inte ofarligt stormangrepp mot svarts kungsflygel.

6. – L×f6 7. h4 c5 8. Ld3 h6

Det hotade L×h7†.

9. g4 c×d4 10. e×d4 e5!

Genom ett resolut motangrepp i centrum stoppas den vita offensiven.

11. d×e5

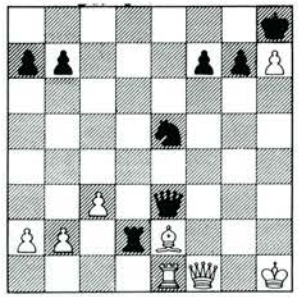
Om 11. g5 så e×d4 12. Se2 Lg4.

11. – Te8 12. S×d5 L×e5 13. S×e5 T×e5† 14. Se3 Sc6 15. g5(?)

Bättre 15. Le2 Da5† 16. Dd2, även om svart efter Da4 17. 0–0 Df4 behåller ett övertag.

15. – Dd4! 16. c3 Df4 17. g×h6 Lg4 18. Le2 T×e3 19. f×e3 Dg3† 20. Kf1 Lh3† 21. T×h3 D×h3† 22. Kg1 D×e3† 23. Kg2 Td8 24. h7† Kh8 25. Df1 Td2 26. Te1 Se5 27. Kh1

Eller 27. Df2 D×f2† 28. K×f2 T×b2 och svart vinner slutspelet.

27. – Dg3!

Uppgivet. Hoten Sd3 eller Sg4 är avgörande. Svarts spelföring i detta parti är lika stark som instruktiv.

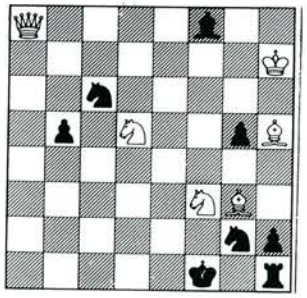
*

Sveriges Schackförbund 1917

Åter ett märkesår för det svenska schacklivet. Sveriges Schackförbund bildades den 2 september 1917. Ludvig Collijn valdes givetvis till ordförande. Inbjudan hade utgått från Stockholms Schackförbund till Sveriges schackorganisationer. Vår förste sverigemästare blev Gustaf Nyholm.

Som problemist

Även här hade Ludvig Collijn ett erkänt namn. Efterföljande problem ur TfS 1917 fick vackra lovord.

Matt i tre drag.

Göteborg – 1920

Den 1–23 augusti 1920 ägde Göteborgs Schacksällskaps internationella jubileumsturnering rum – med frikostigt mecenatskap av Rudolf Herzog och Ludvig Collijn. Det var det första större schackmötet efter kriget. En underbar turneringsbok om 390 sidor kunde utges. I mästarklassen segrade Richard Reti.

Ekonomisk katastrof

– I mars 1921 utkom den fjärde upplagan av Lärobok i Schack. Rudolf Spielmann hade de senaste två åren varit en mycket flitig medarbetare och de slutna spelöppningarna hade även Rubinstein ägnat en grundlig behandling. Reti hade behandlat kungsgambiten. Ja, det var ett ganska ståtligt verk, som jag i sista minuten hann ge den svenska schackvärlden innan den våldsamma ekonomiska krisen förvandlade mig från miljonär till löntagare.

Svenska Dagbladet

På initiativ av Svenska Dagbladet, Berlingske Tidende och Aftenposten spelades år 1922 en korrespondensmatch Stockholm–Köpenhamn–Oslo, två partier mellan varje lag. Oslo tog 3 poäng, Köpenhamn 2 1/2 och Stockholm bara 1/2. Collijn skriver:

– Tillsammans med Ernst Jacobsson och Anton Olsson skötte jag för Stockholms del partierna mot Oslo. Där vi hade vit blev det en väldig drabbning med de vildaste offerkombinationer, som följdes med spännt intresse över hela staden. Vi hade tyvärr varit litet för frikostiga med våra pjäser, så vi förlorade till slut partiet som vi egentligen skulle ha vunnit. Det är ganska märkligt, med vilket intresse ett sådant parti följes, när dragen publiceras i snabb följd i en stor daglig tidning. Svar skulle skickas samma dag som drag erhölls.

Dagens Nyheter

– Med ekonomiskt stöd av Dagens Nyheter anordnade Stockholms schackförbund en väldig propagandaturnering i Blå Hallen hösten 1924. Det var en så kallad cirkelsågsturnering och ej mindre än 456 personer deltog. ... utan det oersättliga bistånd som tidningen lämnade genom tryckning av programblad för varje rond hade turneringen antagligen varit tekniskt outförbar.

DN medverkade även vid en match Stockholm–Berlin 1927 i Stockholm; tidningen inbjöd därvid samtliga spelare och funktionärer till en ståtlig fest på Grand Hotell Royal. Stockholm vann matchen med 11 1/2–8 1/2. Ludvig Collijn framhöll, att Dagens Nyheter ofta visat sitt välvilliga intresse för huvudstadens schackliv.

"Schackspelets vänner"

Ludvig Collijn hade inte längre egna ekonomiska möjligheter att stödja schack som han innerst inne ville. Hur mycket han med glädje offrat i större och mindre sammanhang under ett kvartsekel låter sig inte beräknas; en miljon är säkert en alldeles för låg siffra. Han åstundade alltjämt att kunna verka för att matcher och turneringar med utländska mästare kom till stånd – till svenska spelares förkovran. Under 1927 lyckades han bilda ett sällskap "Schackspelets vänner", som för nämnt ändamål skulle ställa medel till förfogande. Den vackra tanken ledde till att flera stormästare inbjöds till Sverige för att i olika sammanhang "förkovra" lovande spelare. En första "utgift" kom emellertid att gälla match om Sverigemästerskapet Allan Nilsson – Gösta Stoltz. Den spelades i titelförsvararens hemort Göteborg 5–10 nov. Det oavgjorda resultatet 2 1/2–2 1/2 betydde att Nilsson behöll titeln.

50 år – 1928

– Den 20 november fyllde jag 50 år. Både före och efter bemärkelsedagen anordnades en hel del schackevenemang. Det började med Capablancas besök den 4–5 november. Stockholms-Tidningen stod som inbjudare och anordnade tvenne föreställningar i Blå Hallen, vilka omfattades med ett intresse som aldrig tidigare kommit något sådant evenemang till del. Den 4 nov. mötte Capablanca inför en publik på omkring 700 personer sju av Stockholms bästa spelare, nämligen B. Almer, K. V. Andersson, G. Dahl, E. Lundin, G. Nyholm, K. Olsson och G. Stoltz.

Capablanca förlorade mot Olsson och Stoltz men vann de övriga partierna. Dagen efter gingo 34 spelare representerande 17 klubbar till kamp mot exvärldsmästaren och även denna gång var Blå Hallen packad till kanten av åskådare. Han vann 27, gjorde 5 remi och förlorade 2. Det hela tog sju timmar, vilket ju var bra långt, men märkligt nog var intresset hela tiden lika stort. Det var första gången jag träffade Capablanca och det var en mycket angenäm bekantskap att göra. Han höll ett radiotal på spanska.

Jubileumsfesten hölls på Grand Hotell Royal med ett 100-tal schackvänner. Bland gåvorna ett porträtt i olja, av jubilaren, avsett att i framtiden pryda Stockholms Schackförbunds lokaler.

– Ja, det var inte lätt att kunna tacka alla som man ville för all den vänlighet som bevisades mig. En ensam man kan ju ingenting uträtta med aldrig så mycken entusiasm och energi, hur övertygad han än må vara om sin sak.

☆

Ludvig Collijn fick under 1930-talet uppleva ett internationellt genombrott för svenskt schack med såväl vackra individuella framgångar som i lagsammanhang. Höjdpunkten andraplaceringen i olympiaden 1935 i Warszawa.

Två år senare representerade han vid olympiaden i Stockholm och hälsade deltagare från nitton länder välkomna. Det blev en triumf för svensk organisation (fast det denna gång gick sämre för det svenska laget!). Vid avslutningsbanketten med cirka 300 deltagare överlämnade dr Euwe å alla spelares vägnar en minnesgåva till Collijn.

20 november 1938

Ludvig Collijns 60-årsdag. Jag hade tagit initiativet till en jubileumsturnering, att spelas på Stockholms schacksalonger 20–26 nov. Jubilaren fick snällt infinna sig där för att låta sig hyllas av ett 70-tal uppvaktande. Blommor, presenter, nära 150 telegram, och många tal. Därefter skulle han öppna den s.k. Collijn-turneringen. Här segrade Stoltz på 7 poäng av 9, före Bengt Ekenberg 6. En jubileumsskrift utgavs med bl.a. alla partier från turneringen.

Alingsås 1939

Den svenska kongressen hölls här med sedvanliga turneringar. Ludvig Collijn presiderade – han hade väl inte missat någon kongress sedan starten 1917?! Detta kom att bli hans sista.

Deltagare i Collijn-turneringen 1938: Sittande fr.v. Bengt Ekenberg, Gösta Stoltz, Henrik Carlsson, Göteborg, Willy Pettersson, Norrköping: stående fr.v. Nils Bergkvist, Sven Carlsson, Västerås, Allan Bergqvist, Martin Johansson, Hedemora, Henry Carlsson, Stora Levene, Bertil Sundberg.

Ludvig Collijn och Folke Rogard presiderar under schackolympiaden i Stockholm 1937.

Oslo 1939

Nordisk schackkongress i Oslo 15–23 juli. Som Nordiska Schackförbundets orförande är Ludvig Collijn på plats. Han hyllas och får mottaga norska schackförbundets nyinstiftade guldmedalj. I landslagsklassen delar Lundin-Ståhlberg segern. Kungapokalen kan inte utdelas. Den omhändertas av Collijn för vidare befordran till Stockholm, där särspel om dyrgripen och om Nordenmästerskapet senare skall äga rum (det blev aldrig något särspel...).

Under avslutningen i Oslo samspråkade Ståhlberg och jag länge förtroligt med Collijn, innan vi avreste direkt mot det fjärran målet Buenos Aires, för att i Antwerpen sammanstråla med övriga svenskar och alla andra europeiska schackspelare för fortsatt färd med ett präktigt belgiskt fartyg. Ludvig Collijn hade ett favorituttryck "håll i tåtarna, pojkar"! Jag kan minnas det när jag vill. Vi klarade ju oss bra i tävlingen, fjärde plats bland 27 länder och bara tre poäng efter segrarlaget. Men kriget hade brutit ut i Europa. Ståhlberg stannade i Argentina och återvände först 1948. För oss övriga blev hemresan komplicerad och varade i – 49 dygn! Ödet ville att vi hamnade på ett norskt fartyg och nådde slutmålet – Bergen – den 13 nov. Vi var då helt renons på pengar, fick äta och bo på hotell i väntan på remissa. Det första jag gjorde i Bergen – beställa telefonsamtal till Ludvig Collijn! Då först fick vi reda på att han den 4 oktober hade gått ur tiden...

☆

Efterlämnande fem döttrar avled Ingrid Collijn – Ludvigs hustru – den 17 juli 1978. Hon skulle några veckor senare ha fyllt – 100 år.

*

Gösta Danielsson †

Legendariske svenske schackmästaren Gösta Danielsson avled den 17 oktober vid 66 års ålder. Han hade som sjukpensionär bott många år i Roslagen. I TfS 1976 berättade jag om ett sammanträffande med honom under en rond i allsvenskan och skrev då bl.a.: "Många minns ännu, många vet inte, att G D har ett förflutet som oöverträffad fjärdebordsspelare i 1930-talets svenska olympialag".

När Sverige i Warszawa 1935 kom på andra plats i hård slutstrid med USA, hade Gösta Danielsson bidragit med 15 poäng av 19 möjliga... 80 vinstprocent! Därmed blev hans namn för all framtid på ett alldeles särskilt sätt förknippat med Warszawa 1935. Han spelade lika fint i Stockholm 1937, men det blev inte samma glans genom att lagkamraterna inte orkade hänga med. I Buenos Aires 1939 var han tillfälligt sjuk och tog "bara" 63,3 %. I allt spelade Danielsson i fyra olympiader 72 partier med 40 vinst, 28 remi och endast 9 förlust=72 %. Han deltog för övrigt i rätt många svenska turneringar och matcher med goda resultat. Sitt enda Sverigemästerskap erövrade han så jämförelsevis sent som 1955. Han var nog utpräglad positionsspelare, men angrep och kombinerade om det gällde och räknade vanligen exakt.

Efter studentexamen och handelsutbildning var han tjänsteman hos Svenska Siemens.

Gösta var "snäll" och omtyckt i alla läger. Visst kunde man beklaga att han slarvade med sin hälsa och för tidigt kom att dra sig undan schacklivet. I Roslagsbro SK hade han en tillflykt under senare år.

Erik Lundin

*

Partibulletin från Europacupen Borås 8–10 sept.

Bulletinen kan beställas mot insändande av 5:— i frimärken till Leif Svensson Plogv. 3 510 45 SPARSÖR.

Lennart Hanson

Karpov i segerintervju

Säker på seger men missnöjd med resultat

Efter VM-kampens slut kan man konstatera att de sovjetiska massmedia intagit en ganska ambivalent hållning. En VM-match i schack har alltid, och naturligtvis särskilt när bägge spelarna var ryssar, ägnats en markant uppmärksamhet. Men när det gäller VM-kampen mellan Anatolij Karpov och hans avhoppade landsman Viktor Kortjnoj, har man inte visat samma grundlighet i täckningen. Undantag skall då göras för veckotidskriften "64" där samtliga partier redovisats med omfattande kommentarer.

Men om man t.ex. går till Sovjetskij Sport, så blir bilden något annorlunda. Under lång tid förde VM-kampen en undanskymd tillvaro på tidningens sista sida under den intetsägande rubriken "Matchen om världsmästerskapet". Det var först när Karpov tog ledningen med 4–1 som matchen ryckte upp på tidningens förstasida. Och när sedan matchen var lyckligen genomförd av Karpov, så såg Sovjetskij Sport ut som i gamla dagar, med stora rubriker och utförligt textmaterial. Då kunde man också läsa en segerintervju med Karpov av Tass specielle korrespondent, den kände sovjetiske schackskribenten Rosjal, som ingått i den sto-

Anatolij Karpov visade att han var en världsmästare "på riktigt" efter seger mot Kortjnoj i VM-finalen med 6–5. Foto: Virgilid Pineda

ra sovjetiska delegationen i Baguio.

– Jag var säker på segern, sade Karpov bland annat i intervjun. När jag missade remin i 31 partiet blev det framför allt nödvändigt att vila och byta miljö och komma bort från tankarna på deprimerande misstag. Jag begärde uppskov och for till Manila – det var inte nästgårdsväg precis. Fem timmar i bil till största delen på bergiga vägar, men vad gör man inte för våra basketbollspelare. (Sovjet spelade VM-final i Manila). Men resan tröttade mig inte, tvärtom; den gav mig en injektion i självförtröstan. I 32 partiet spelade jag vit och gick in för att framtvinga ett avgörande. När jag fått en överlägsen ställning sökte jag intala mig att inte ha för bråttom. Jag var väl medveten om att min ambition att så snabbt som möjligt omsätta en uppnådd fördel i vinst flera gånger lurat mig i denna match.

När jag ser tillbaka på de 93 matchdagarna, fortsatte Karpov så präglades de sju första partierna av kampen om ledningen. Den kampen blev lyckosam för mig. Men trots att jag befann mig vid utmärkt hälsa och form förlorade jag efter en serie förbiseenden det elfte partiet. Och sedan kom så tre segerpartier och ställningen 4–1.

Och så åter ett paradoxalt mellanspel. Trots märkbar överlägsenhet i spel vann jag inte 18, 20 och 22 partierna. I det sista gjorde jag efter kontrollen sex drag som alla missade segern. Det sades med rätta att jag hade för bråttom att ta revansch för förlusten i 21 partiet. Kraftgången började med 28 partiet då jag helt ofrivilligt råkade i ett slags psykologiskt krisläge. Jag hade verkligen något att förlora! Vid ställningen 2–5 hade motståndaren synbarligen försonat sig med tanken på nederlag och började spela avspänt. Man får inte glömma att min motståndare har stor erfarenhet av matchspel. Till detta kom att trötthet började göra sig märkbar vid denna tidpunkt. Jag gav mig in i slagväxling och lät tre remichanser gå mig ur händerna. Och som jag redan sagt, då var det tid att ta sig själv i kragen.

☆

På intervjuarens fråga om han var nöjd med resultatet svarade Karpov:

– Det är den svåraste frågan. Det är nämligen så att det viktigaste för mig var slutsegern. Och jag är självfallet nöjd och glad över att jag kunde fullgöra min huvuduppgift. Däremot är jag inte alls nöjd med resultatet 6–5, eftersom själva förloppet av matchen vittnar om att jag kunde ha åstadkommit ett bättre resultat. Det är ännu för tidigt att gå på någon detaljanalys men för ögonblicket vill jag bara framhålla 8, 27 och 32 av mina vinstpartier. Frågan är dock om inte det bästa var det 25 partiet där jag missade vinsten, men efter avbrottet försvarade mig verkligt bra. Det var resultatet av grundliga hemmaanalyser, säger Karpov, som i detta sammanhang riktar ett oförbehållsamt tack till sina sekundanter Balasjov och Zajtsev och inte minst exvärldsmästaren Tal för ständig hjälp med fina och kloka råd. Även min motståndare hade medhjälpare, tillägger Karpov. Men Kortjnoj (det är första och enda gången som Kortjnoj nämns vid namn i intervjun!) hade inte så kraftigt moraliskt stöd. Jag stöddes av mina supporters i Sovjetriket från statsmän till skolbarn och pensionärer vilka i brev uppmuntrade mig och önskade mig framgång, heter det till sist i intervjun.

Liten Karpov-biografi

Anatolij Karpov föddes 1951 och började spela schack i sjuårsåldern. Han blev juniorvärldsmästare i Stockholm 1969 och året därpå stormästare. Karpov utvecklade sig snabbt som en framgångsrik turneringsspelare och vann bl.a. i Moskva 1971, Hastings 1971–72, San Antonio samma år och Madrid 1973. Vid olympiaden i Nizza nådde Karpov det hittills bästa resultatet vid första bordet med tolv poäng av 14 möjliga.

I kandidatmatcherna 1974 (mot Polugajevskij, Spasskij och Kortjnoj) vann Karpov 17 partier och förlorade bara tre (ett mot Spasskij och två mot Kortjnoj). 1975 utropades Karpov till världsmästare sedan Fischer vägrat att försvara sin VM-titel.

Under sin första period som världsmästare (1975–78) har Karpov utvecklat en utomordentlig aktivitet som turneringsspelare. Redan som nybliven världsmästare lovade han att han skulle bli en spelande världsmästare i motsats till Fischer som slutade framträda sedan han fått VM-titeln. Karpovs turneringsframgångar har varit enastående: av 187 turneringspartier har han vunnit 88, spelat 93 remi och förlorat blott sex partier. Om Karpov kan hålla samma hårda turneringstakt i fortsättningen får framtiden utvisa. Den långa och hårda VM-matchen mot Kortjnoj har tröttat honom och han tänker nu enligt egen utsago ta en längre paus från tävlingsschacket.

*

JUNIORTURNERING

Krylbo SK arrangerar 6–7 januari 1979 en turnering för spelare födda 1959 och senare.

Information genom Olle Ekengren, Ravinvägen 4, 775 00 Krylbo, tel. 0226/106 42.

Carl-Magnus Björk

Junior-VM 1978

Precis som förra året spelades årets JVM i Österrike, denna gång i Graz vid jugoslaviska gränsen 3–17/9. 47 deltagare från 48 länder var med och spelade 13 ronder schweizer. Vi var inkvarterade i studentrum endast 150 m från spellokalen.

Det fanns flera förhandsfavoriter, bl.a. Yasser Seirawan från USA som hade en del meriter från flera stormästarturneringar. Men sådana spekulationer tystnade när det ryska "laget" anlände med regerande juniorvärldsmästaren Artur Jusupov och Sergej Dolmatov plus två stormästarsekundanter.

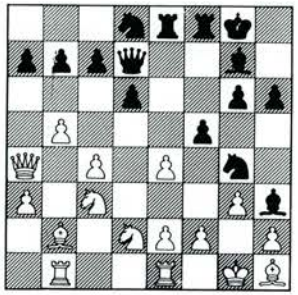
Ryssarna började också bra. Efter 3 ronder hade Dolmatov 3 p och Jusupov 2 1/2. Jens-Ove Fries Nielsen, Danmark, hade också 3 p medan jag hade 2 1/2 sedan jag i tidsnöd tagit remi i en bättre ställning mot Seirawan.

I 4:e ronden blev mötet Nielsen–Dolmatov remi medan Jusupov krossade Seirawan.

Nr 208 FLANKSPEL

Seirawan – Jusupov

1. c4 e5 2. Sc3 Sf6 3. Sf3 Sc6 4. a3 g6 5. d3 Lg7 6. g3 0–0 7. Lg2 d6 8. 0–0 h6 9. Sd2 Le6 10. b4 Dd7 11. Te1 Lh3 12. Lh1 Tae8 13. b5 Sd8 14. Tb1 Sg4 15. Lb2 f5 16. Da4 e4 17. d×e4

17. – S×f2! 18. D×a7 S×h1 19. K×h1 b6 20. Sd5 L×b2 21. T×b2 Se6 22. c×f5 T×f5 23. Tb3 Sd4 24. Te3 T×e3 25. S×e3 Te5 26. Sd5 Df7 27. Db8† Kg7 28. Sf4 Lf5 29. e4 g5 30. Sd5 L×e4† 31. S×e4 T×e4 0–1

☆

Ronden därpå höll dansken remi även mot Jusupov. Jag råkade ut för ett av mina alltför vanliga spelöppningsfiaskon mot kubanen Ortega men kämpade segt, vände på steken i

Carl-Magnus Björk – 4:a i Junior-VM – det är inte dåligt det.

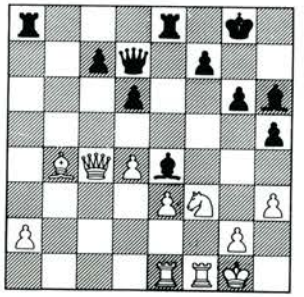
hans tidsnöd och kunde avbryta med två merbönder. Efter remi mot Nielsen var det min tur att möta ryssarna. Bägge partierna slutade remi och framtiden såg tämligen ljus ut.

Nielsen spelade strålande, vann över Barbero, Argentina, Petursson, Island, och ledde efter 8 ronder tillsammans med Dolmatov på 6½ p. Här är hans parti mot 15-åriga underbarnet från Turkiet.

Nr 209 SOKOLSKIJ

Karadag – Nielsen

1. b4 e5 2. Lb2 d6 3. e3 Sf6 4. c4 g6 5. Sf3 Lg7 6. d4 0–0 7. Le2 Sbd7 8. 0–0 e4 9. Sfd2 Te8 10. Sc3 Sf8 11. Dc2 Lf5 12. Tae1 h5 13. Dd1 Lh6 14. Sb3 S8h7 15. Lc1 Sg5 16. f3 e×f3 17. L×f3 Sfe4 18. S×e4 L×e4 19. Sd2 S×f3 20. S×f3 Dd7 21. h3 b5! 22. De2 a5 23. Ld2 a×b4 24. L×b4 b×c4 25. D×c4

25. – Dc6! 26. Sd2 D×c4 27. S×c4 Ld3 och svart vann.

Tyvärr anlade Nielsen partiet mot jugoslaven Ristić mycket svagt och förlorade utan att få en chans. Ryssarna drog därmed ifrån och i fortsättningen gällde det bara vem av dem som skulle vinna. Tack vare sina sekundanter kunde de avbryta sina partier i trygg förvissning om att få ut 100 % av chanserna nästa morgon. Att se hur de krossade sina motståndare skrämde förstås åtskilliga, det fanns det flera exempel på. Dolmatov avbröt sitt parti med merbonde mot argentinaren Barbero, nog fanns det remichanser kvar men argentinaren valde att "försova" sig. Eller se på västtysken Cordes partier mot ryssarna. Mot Jusupov hade han kvalitet mer utan direkta motchanser i avbrottet. Cordes bjöd remi. I partiet mot Dolmatov stod han sämre men slut var det knappast. Han gav upp avbrottet.

Mitt parti mot Ristić avbröts i en för mig svår ställning med två bönder under i tornslutspelet. Jag analyserade hela natten och släpar mig på morgonen med trötta steg och rödsprängda ögon iväg mot spellokalen, där jag möter en pigg och utvilad motståndare, som i snabb takt slänger iväg sina drag. När jag till slut trots allt klarar remi slänger sig en hel flock sekundanter fram för att visa alla varianter de analyserat. Schack på lika villkor...?

☆

Dolmatov tog till slut titeln, han kunde kosta på sig att ta remi i vinstställning i sista ronden. Han är en mycket värdig världsmästare med ett minst sagt Karpov-inspirerat spel.

Min egen insats präglades i hög grad av fiaskot i Junior-EM där jag körde slut på mig med en massa avbrott. Nu tog jag i stället remi lite snabbare och hade i gengälld krafter kvar genom hela turneringen.

Slutställning: 1. Dolmatov, Sovjet, 10½, 2. Jusupov, Sovjet, 10, 3. Fries Nielsen, Danmark, 9, 4. Björk, Sverige, 8½, 5. Barbero, Argentina, 8½, 6. Sisniega, Mexico, 8, 7. van der Wiel, Holland, 8, 8. O. Foisor, Rumänien, 7½, 9. Ristić, Jugoslavien, 7½, 10. Morrison, Skottland, 7½ etc.

*

SANKTIONERADE TURNERINGAR

S.A. Fenix inbjuder till sanktionerade turneringar i kl. I, II och III. Tävlingarna hålles under tiden **1–7 januari 1979** i S.A. FENIX lokaler på Varbergsvägen 44 Borås. **Startavgiften** Kl. I 100:— och Kl. II och III 90:— insättes på vårt postgiro 49 48 45–1. **Anmälan** skall vara Leif Svensson Plogv. 3 510 45 Sparsör t. 033/691 14 tillhanda senast den 13 december. Ange ratingtal! **Förfrågningar** kan göras hos ovanstående eller Yngve Rundqvist t. hem 13 14 35 arb. 12 12 87. Penningpriser och minnesplakett utdelas i alla grupper. Anmälda spelare kan få hjälp med logianskaffning.

*

Malmö Schacksällskap inbjuder till sanktionerad turnering i klass I, klass II och klass III under tiden 1978–12–27 till 1979–01–03. **Klasstillhörighet:** Spelare med ratingtal högst 1600 tillhör klass III. Spelare med ratingtal 1601–1700 får välja att delta antingen i klass II eller klass III. Spelare med över 1700 i rating tillhör klass II. Efter tävlingsdeltagande gäller sedan sedvanliga upp- och nedflyttningsbestämmelser. **Startavgifter:** Kr 100 i klass I, kr 90 i klass II, kr 80 i klass III. **Anmälan:** Genom insättning av startavgiften på postgiro 53 06 63-4 MALMÖ SS senast 1978–12–12, var god ange rating, klubb och klasstillhörighet. **Upplysningar:** Göran Ljunggren, 040-35080 samt Bjarne Thomhave, 040-67600. Kompletterande upplysningar sänds till anmälda spelare.

*

Ungdomsturnering i Hvidovre

Lars Karlsson, Roland Ekström och undertecknad fick chansen att vara med i en ungdomsturnering (20–25 år) i Hvidovre (strax utanför Köpenhamn) 14–22 oktober där danskarna betalade mat och logi medan Sveriges Schackförbund stod för resan.

Deltagarna var mest från Norden: tre från Sverige, tre från Norge (två for hem, mer om detta senare) två från Finland, en islänning, åtta danskar samt tre schweizare. Summa alltså 20 spelare.

Turneringsledaren Kaj Blom blev hårt pressad av nordborna angående login. De flesta trodde att rummen gällde dubbelrum. Det var det också fast med tio man i två rum! Två av norrmännen tog saken i egna händer och stack hem efter en rond. Hade de väntat några timmar till så hade dubbelrummen (två i varje rum) varit ett faktum. Det är ju svårt att prestera hyfsad schack när man har det stökigt omkring sig. Nog om detta och över till turneringen.

Favorit före var väl Lars efter goda insatser i öppna turneringar i Graz och Brixen (segrar!). Han spelade också väldigt säkert och var aldrig i allvarlig förlustfara. När han efter två inledande vinster spelade tre remier på raken ruskade han missmodigt på huvudet och i fortsättningen var det inget snack. Fyra ettor säkrade en överlägsen seger på 7,5 p av nio. Betecknande för Lars fighting spirit var att (det räckte med remi i sista för säkra segern) han nobbade schweizaren Erismanns remianbud kvällen före med orden: "I like playing chess"! Mycket riktigt, han vann ett slutspel enkelt.

Roland hängde fint med i början och hade solklar vinst i sjätte med torn över. Motståndarens hopp stod i ett bluffangrepp som enkelt kunde pareras på tre sätt. Roland nonchalerade angreppet och så var den turneringen förstörd. Han avslutade med remier och fick 4,5 p. Min egen insats var på gott och ont. Tre vinster och sex(!) remier. Så många oavgjorda har jag aldrig spelat men å andra sidan är det skönt att gå obesegrad igenom. 6 pinnar fick också N J Fries Nielsen (den 3:e deltagaren utan förlust). Han kanske spelade lite väl fegt. Remiprocenten var faktiskt så hög som 50 % men de flesta var ändå kämparemier.

Slutligen ett tack till turneringsledaren Kaj Blom som kämpade vidare och skötte det mesta bra (kanske för nitisk vid tidsnöden där han ville ha spelarna till att föra protokoll) trots att han fick känna på schackspelarna när de är som mest upproriska!

Resultat för de främsta. 1. Lars Karlsson 7,5 2. Matti Svenn 6 (35) 3. N J Fries Nielsen 6 (34,5) 4. Fuglsang 5,5 5. John Rödgaard 5 (36) 6. Leif Kristensen 5 (35) 7. Bjarke Kristensen 5 (32,5) 8. Erismann 4,5 (34) 9. Roland Ekström 4,5 (33,5). Längre ner hittar man Tim Binham Elo 2340!

Matti Svenn

Lars Karlsson, Vällingby, ser helt naturligt belåten ut efter segrar i Graz, Brixen, Hvidovre och Manhems snabbschack.

Bo Plato

Skåneschack

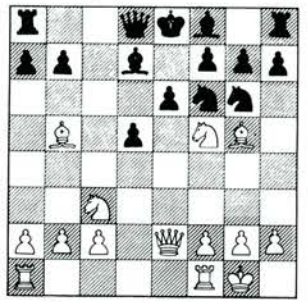
De stora morgontidningarna i Malmö är numera på alerten både när det gäller bevakning och arrangemang av olika slag. I mitten av augusti inledde sålunda Arbetet höstsäsongen med att arrangera den årliga 100-mannamatchen Skåne – Köpenhamn och några veckor senare stod Sydsvenska Dagbladet för värdskapet då det gällde fyrstadsmatchen Köpenhamn–Malmö–Lund–Helsingborg.

Fast förbunden i Malmö och Skåne hade förstås också ett ord med i laget...

100-mannamatchen slutade med skånsk seger, 53–47, efter förlust de två senaste åren. Alla tre Skånedistrikten var representerade i Malmö Folkets Park, där segern grundlades på de tio första (7–3) och de tio sista borden (9–1).

Resultat för de främsta: S Ivarsson – E Bröndum 1–0, C-M Björk – F Fuglsang 1–0, M Johansson – J I Andersen 1–0, J Ljungdahl – F Lund 1–0, A Einarsson – G Carlsson 1–0, P-O Höllfors – J Schultz-Petersen 0–1, Å Westin – O Sögård 1–0, L Jönsson – J Fabricius-Andersen ½–½, O Smedberg – J Hartung-Nielsen 0–1, H Persson – T Kjeldsen ½–½.

Första skånska poängen togs av Göte Schönhult, Solhedens SK, Trelleborg, på 78:e bordet. Han hade vit mot Jesper Parkhöj och följande ställning uppkom efter 12. Lg5.

Det hotar närmast 13. S×d5. Svart vill a) behålla merbonden b) få ut sin svarta löpare så han kan rockera. Men då måste han c) jaga bort den otäcka springaren på f5. Alltså spelar han 12. – Se7 med uträkningen 13. S×e7 L×e7 och förbiser totalt d) **13. Sd6**† och matt!

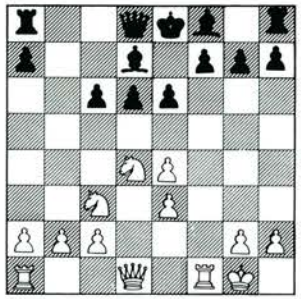
***

På andra bordet spelades ett intressant parti.

Nr 210 SICILIANSKT

Carl-Magnus Björk – Flemming Fuglsang

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 d6 6. Le3 Sg4 7. Lb5 S×e3 8. f×e3 Ld7 9. 0–0 e6 10. L×c6 b×c6

Samma ställning uppkom efter en smärre dragomkastning i SM i somras mellan Dan Cramling och Per-Inge Helmertz. Cramling fortsatte med 11. Df3 och fick efter 11. – f6 12. e5! d×e5 13. S×c6 vinnande angrepp. Björk är ett drag snabbare med e-bonden.

11. e5! d×e5 12. Df3 Df6 13. De4 Dg6 14. D×e5 Le7 15. Dc7 Tc8 16. D×a7 Td8 17. Tad1 Lf6 18. Sb3 Le5 19. Td3 Dh5 20. h3 Lb8 21. Dc5 D×c5 22. S×c5 Ke7 23. S×d7 T×d7 24. T×d7† K×d7 25. T×f7† Kc8 26. Kf2 Le5 27. Sa4 Lf6 28. b3 h5 29. Sc5 Td8 30. Ke2 e5 31. Se4 1–0

***

Lunds ASK arrangerade traditionsenligt Frans G Bengtssons minnesturnering sista söndagen i augusti. 53 spelare ställde upp, en siffra som var lägre än vanligt och som medförde reducering av prispengarna. Stefan Ivarsson, Åstorp segrade för tredje året i följd.

Slutställning: Stefan Ivarsson, Åstorp, 16 poäng, Magnus Wahlbom, LASK, 15½, Magnus Lindhe, Halmstad, och Carl-Magnus Björk, Åstorp, 14, Hakon Persson, Bromölla, samt Leif Fredriksson, LASK, 13 poäng.

***

Fyrstadsmatchen vanns av Köpenhamn som i en spännande slutuppgörelse besegrade Lund med 6–4. Lagen omfattade vardera tio man och speltiden var 45 minuter per spelare och parti.

Resultat: Helsingborg–Lund 3–7, Malmö–Köpenhamn 4–6, Köpenhamn–Helsingborg 8–2, Lund–Malmö 7½–2½, Malmö–Helsingborg 8–2, Lund–Köpenhamn 4–6.

Helsingborgs lag var den här gången något för ihåligt för att kunna bjuda de andra riktigt motstånd. Men ingen ska säga annat än att dess förstabordsspelare Mikael Johansson, AGA-Schack, gjorde på vad honom ankom:

I tur och ordning slog han Per-Inge Helmertz, Sven Hamann och Thomas Ernst!

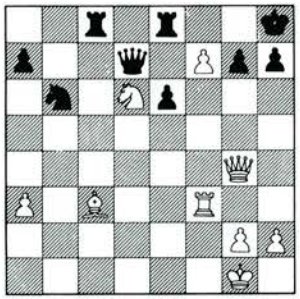
Full pott togs också av Malmös Arthur Einarsson samt av danskarna Jacob Öst Hansen, Jan Ivar Andersen och Ove Sögård.

Låt oss titta på Mikael Johanssons parti mot Svend Hamann. Som svart i Nimzoindiskt låter dansken sig lockas in i en variant där han blir utsatt för ett positionellt kvalitetsoffer. Sedan är han förbluffande hjälplös mot det angrepp som följer:

Nr 211 NIMZOINDISKT

Mikael Johansson – Sven Hamann

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 Lb4 4. a3 L×c3† 5. b×c3 d6 6. f3 e5 7. e3 0–0 8. Ld3 Sc6 9. Se2 b6 10. 0–0 La6 11. Sg3 Sa5 12. De2 Te8 13. e4! e×d4 14. c×d4 Sb3 15. Lb2 S×a1 16. L×a1 c6 17. e5 d5 18. f4 L×c4 19. L×c4 d×c4 20. D×c4 Sd5? (Bättre 20. – Dd5) **21. Tf3 Dd7 22. f5 Tac8 23. Se4 c5 24. d×c5 b×c5 25. Sd6 Sb6 26. Dg4 c4 27. e6 f×e6 28. f6! c3 29. f7† Kh8 30. L×c3 1–0**

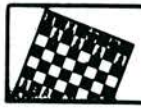
Slutställning

PRESS STOP!

Segrare i OS i Argentina blev Ungern före Sovjet och USA. Sverige kom på en delad 15:e plats.

Sovjet vann damernas A-final medan Sverige segrade i B-finalen.

Till ny FIDE-president valdes Fridrik Olafsson, Island.

PARTIER

DAM-VM

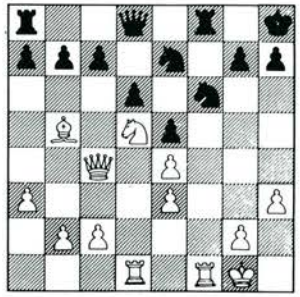
Maja Tjiburdanidze
½ ½ ½ 1 1 ½ 0 ½ 1 ½ 0 ½ 1 ½ ½
8½

Nona Gaprindasjvili
½ ½ ½ 0 0 ½ 1 ½ 0 ½ 1 ½ 0 ½½
6½

Nr 212 SPANSKT

Tjiburdanidze–Gaprindasjvili (1)

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 f5 4. d3 f×e4 5. d×e4 Sf6 6. 0–0 d6 7. Sc3 Le7 8. a3! Lg4 9. h3 L×f3 10. D×f3 0–0 11. Dd3 Kh8 12. Le3 Sh5 13. Tad1 Lg5 14. Sd5 L×e3 15. f×e3! Sf6 16. Dc4 Se7

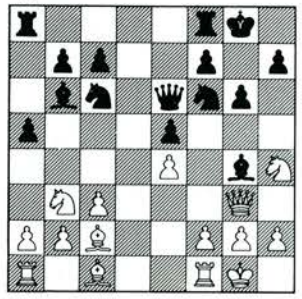

17. S×c7! Tc8 18. Se6 T×c4 19. S×d8 T×c2 20. T×d6 (20. S×b7!) **a6! 21. Ld3 Td2! 22. S×b7 Sc8 23. Td5 Sb6 24. Td6 Sc8 25. Td5 Sb6 26. Td6 1/2–1/2**

Nr 213 UNGERSKT

Gaprindasjvili–Tjiburdanidze (2)

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lc4 Le7 4. d3 Sf6 5. Lb3 d5 6. Sbd2 0–0 7. 0–0 d×e4 8. d×e4 Lc5! 9. c3 De7 10. Lc2 a5 11. Sh4 g6 12. Sb3 Lb6 13. Df3 Lg4 14. Dg3 De6

15. Sf5! Kh8 16. Sh6 Le2 17. Te1 Sh5 18. Dh4 La6 19. Sd2 f6 20. Sf1 Tad8 21. Sg3 Sg7 22. Sf1 Sh5 23. Sg3 Sg7 24. Sf1 Sb8 25. Le3 Sd7 26. L×b6 S×b6 27. Se3 a4 28. f4 e×f4 29. D×f4 Td7 30. Ted1 Tfd8 31. T×d7 T×d7 32. Td1 Sh5! 33. Df2 Kg7 34. g4 K×h6 35. g×h5 Kg7 36. Df4 c6 37. T×d7† S×d7 38. L×a4 D×a2! 39. h6† Kf7 40. Dd6 Ke8 41. Ld1 (Förseglingsdrag) **Db1 42. Sg4! Lc4 43. e5 Ld5 44. S×f6† S×f6 45. Db8† Kf7 46. Dc7† Ke6 47. Dd6† Kf5 48. D×f6† Ke4 49. Df3† K×e5 50. De3† Kf5 51. Df2† Ke5 52. Dd4† 1/2–1/2**

Nr 214 SICILIANSKT

Gaprindasjvili–Tjiburdanidze (3)

1. e4 c5 2. Sf3 e6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 Sc6 6. Sdb5 d6 7. Lf4 e5 8. Lg5 a6 9. Sa3 b5 10. L×f6 g×f6 11. Sd5 f5 12. Ld3 Le6 13. Dh5 Lg7 14. 0–0 f4 15. c4 b4!? (15.– b×c4 är nog sämre; se Stean – Sax i TfS nr 5 för i år) **16. Sc2 Tb8 17. b3 h6 18. g3 a5 19. Tad1 Dg5 20. Le2 0–0 21. Kh1**

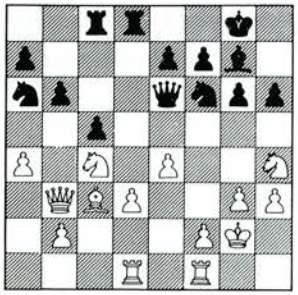

21.– D×h5 22. L×h5 f5 23. Sc7 Lf7 24. L×f7† T×f7 25. Sb5 f×e4 26. S×d6 Td7 27. S×e4 Tbd8 28. T×d7 T×d7 29. Kg2 Td3 30. f3 Kf7 31. Kf2 Td8 32. Ke2 a4! 33. Td1 a×b3 34. a×b3 T×d1† 35. K×d1 Lf8 36. Ke2 Sa5 37. Sd2 Ke6 38. Kd3 (38. g4! eller 38. g×f4!) **f×g3 39. h×g3 Sb7 40. Se3 Sa5 41. Sg4 h5 42. Sf2 Lc5 43. Sfe4 Le7 44. Ke3 Kf5 45. Ke2 Sc6 46. Kd3 Sa5 47. Kc2 h4 48. g×h4 L×h4 49. c5 Ke6 50. Sc4 Sc6 51. Kd3 Le7 52. Se3 Sa5 53. Sc2 S×b3 54. Kc4 S×c5 55. S×c5† 1/2–1/2**

Nr 215 RETI

Gaprindasjvili–Tjiburdanidze (4)

1. Sf3 Sf6 2. g3 d5 3. c4 c6 4. Lg2 d×c4 5. a4 g6 6. Sa3 Dd5?! 7. 0–0 Sa6 8. Se1 Dh5 9. S×c4 Lh3 10. Sf3 L×g2 11. K×g2 Lg7 12. d3 (12. Db3!) **0–0 13. h3 Dd5 14. Ld2 Tfd8 15. Dc2?** (15 b4) **Tac8 16. Lc3 c5 17. Tad1?!** (17. Tfd1) **h6 18. Db3 b6 19. e4 De6 20. Sh4**

20.– Sb4! 21. L×b4 c×b4 22. Tfe1 Sd7 23. Dc2 Sc5 24. b3 a6 25. Sf3 b5 26. a×b5 a×b5 27. Se3 Sa4 28. Da2 Sc3 29. Da5 S×d1 30. T×d1 D×b3 31. D×b5 Tc3 32. Db7 Tc×d3 33. T×d3 T×d3 34. Sd5 T×f3 och i denna förlorade ställning överskred världsmästarinnan betänketiden. **0–1**

Nr 216 PIRC

Tjiburdanidze–Gaprindasjvili (5)

1. e4 d6 2. d4 Sf6 3. Sc3 g6 4. Sf3 Lg7 5. Le2

Om bäst eller inte, detta system är hur som helst det där svart i stort sett är helt utan motspel. Åtminstone om vit lär sig ett par-tre enkla knep.

5.– c6 6. a4

T.ex att b7-b5 bör förhindras. Vits strategi går ut på att behålla terrängfördelen och trycka på centrumlinjerna. På e7-e5 kan man välja på att behålla spänningen eller slå av, t.ex. 6.– 0–0 7. 0–0 Sbd7 8. Le3 (Sbd7 ska besvaras med Le3 har vi lärt oss av Börje Jansson. 8. e4-e5 är säkert bra, men onödigt) e5 9. d×e5 d×e5 10. Lc4! Hur denna typställning ska behandlas visade Magnus Wahlbom eftertryckligt i särspelet mot Christer Niklasson 1974. Se SN 1974-7.

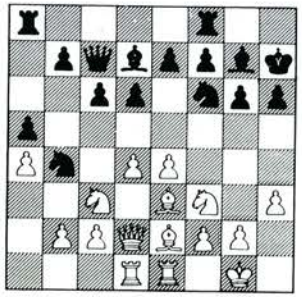
6.– a5 7. 0–0 0–0 8. h3!

Ett drag för strategin ovan. Vit hoppas att svarts drag så småningom ska ta slut. På 8. Le3 spelar Hort 8.– Sg4 9. Lg5 Sa6 10. Sd2 h5. jämte Sh6 och d6-d5, en manöver i Nimzowitschs anda!

8.– Sa6 9. Te1 Dc7 10. Lg5

En annan idé är 10. Le3 direkt för att besvara svarts lite löjliga 10.– Sb4 med 11. Sd2! följt av Scb1!, c2-c3 och Sa3-c4 och ev. f2-f4.

10.– h6 11. Le3 Kh7 12. Dd2 Sb4 13. Tad1 Ld7

14. Sh2!

Hur ska vit annars komma vidare? Som så ofta är e4-e5 inget, t.ex. 14. e5 Sfd5 15. S×d5 c×d5.

14.– b5 15. Lf3

Kan tyckas lite onödigt då ju det aldrig kommer att hänga på e4: 15. Sg4 b×a4 16. S×f6†.

15.– b×a4 16. Sg4 h5?

Efter 17.– Sg8 är det svårt att se att vit har uppnått någon särskilt. Däremot inte 17.– S×g4 18. h×g4 jämte g2-g3, Kg1-g2, Te1-h1 och tryck mot h-bonden.

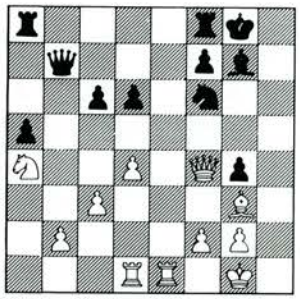
17. S×f6 e×f6

Ser inte vackert ut, men på 18.– L×f6 finns ju 19. Lg5 med avbyte av svartfältslöpare vilket för ovanlighetens skull gynnar vit (e7-e5 ej utfört!).

18. Lf4! Tfe8 19. S×a4 g5

En av poängerna med vits senaste drag är att 19.– c5 inte går för 20. S×c5. Svart beslutar sig för att handla efter den "goda" regeln: är du förlorad på en flygel, försvaga dig allt du kan på den andra. Det är nära hon lyckas.

20. Lg3 g4 21. h×g4 h×g4 22. Le2 f5 23. e×f5 L×f5 24. c3 Sd5 25. Ld3 L×d3 26. D×d3† Kg8 27. Df5 Sf6 28. Df4 Db7

29. D×d6?

Det första i en rad ömsesidiga förbiseenden. 29. Lh4 är förintande starkt. Båda damerna börjar komma i tidsnöd.

29.– Se4 30. T×e4 T×e4 31. Sc5 De7?

Båda hade missat poängen 31.– D×b2! 32. S×e4 De2 med remichanser för svart.

32. S×e4 D×e4 33. Ta1 a4 34. b3? Lf8?

Bättre 34. Df4 resp. 34.– a3 (35. T×a3 Db1† med remi).

35. Df4 Dg6

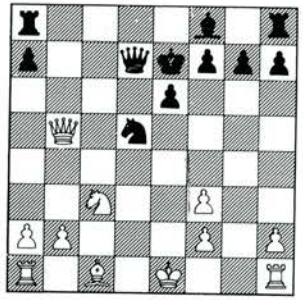
Svart upptäcker den missade chansen, tycker sig se en ny som dock visar sig vara en synvilla. Världsmästarinnan verkar inte vara i bästa form!

36. b×a4! T×a4? 37. T×a4! Db1† 38. Kh2 Dh7† 39. Lh4! D×h4† 40. Kg1 Dh5 41. Ta8 (förseglingsdrag) **1–0**

Nr 217 CARO-KANN

Gaprindasjvili–Tjiburdanidze (6)

1. e4 c6 2. d4 d5 3. e×d5 c×d5 4. c4 Sf6 5. Sc3 Sc6 6. c×d5 S×d5 7. Sf3 Lg4 8. Db3 L×f3 9. g×f3 e6 10. D×b7 S×d4 11. Lb5† S×b5 12. Dc6† Ke7 13. D×b5 Dd7

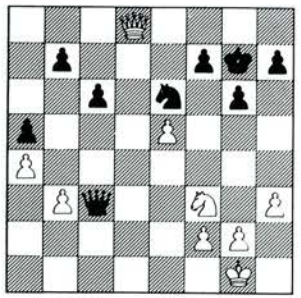

14. Da5 S×c3 15. b×c3 f6! 16. Tb1 Kf7 17. Da6 Le7 18. Tb7 Dd5! 19. La3 The8 20. 0–0 D×f3 21. Tfb1 Tad8 22. D×a7 Dg4† 23. Kf1 Dh3† 24. Kg1 **1/2–1/2**

Nr 218 PIRC

Tjiburdanidze–Gaprindasjvili (7)

1. e4 d6 2. d4 Sf6 3. Sc3 g6 4. Sf3 Lg7 5. Le2 0–0 6. 0–0 c6 7. h3 Sbd7 8. Lf4 Da5 9. Dd2 e5 10. Le3 Te8 11. Tfe1 Dc7 12. d×e5 d×e5 13. a4 Lf8 14. Lc4 Sb6 15. Lb3 Le6 16. L×e6 T×e6 17. De2 a5 18. Ted1 Sfd7 19. b3 Tee8 20. Sd2 Lb4 21. Sa2 Lc5 22. Sc1 Ld4 23. Tb1! Sc5 24. c3 L×e3 25. D×e3 Se6 26. Sd3 Tad8 27. S×e5?! D×e5 28. D×b6 Sf4 29. Sf3 T×d1† 30. T×d1 D×c3 31. Td8 T×d8 32. D×d8† Kg7 33. e5 Se6

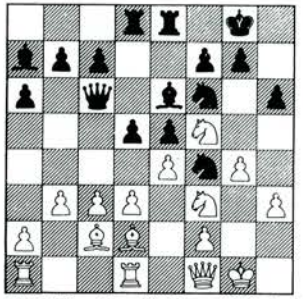

34. Df6†? (34. Dd1! Sc5 35. Dd6!) **Kg8 35. Kh2 D×b3 36. Sg5 S×g5 37. Dd8† Kg7 38. D×g5 De6 39. De3 Dd5 40. g3 b5** **0–1**

Nr 219 ITALIENSKT

Gaprindasjvili–Tjiburdanidze (8)

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lc4 Lc5 4. d3 Sf6 5. c3 d6 6. Sbd2 a6 (?) **7. Lb3?** (7. b4! La7 8. a4) **La7 8. Sc4 h6 9. 0–0 Se7 10. Lc2 0–0 11. Se3 Sg6 12. Sf5 Le6 13. h3** (13. d4!) **d5! 14. De2 Te8 15. b3?** (15. Sh2) **Dd7 16. g4!? Tad8 17. Td1?** (17. Ld2) **Dc6 18. Ld2 Sf4** (18.– d×e4 19. d×e4 T×d2!) **19. Df1**

19.– L×f5? (19.– S×d3) **20. e×f5 e4 21. d×e4 d×e4 22. L×f4 T×d1 23. T×d1 e×f3 24. Te1! D×c3 25. T×e8† S×e8 26. Dd1 Sf6 27. Lg3! Ld4 28. Ld3 Dc6 29. Dc2 D×c2 30. L×c2 c5 31. Ld1 Se4 32. L×f3 S×g3 33. Kg2 S×f5 34. g×f5 b5 35. Lb7 a5 36. La6 b4 37. Lc4 Kf8 38. f4 Ke7 39. Kf3 Kf6 40. Ke4 g6 41. f×g6 K×g6** **1/2–1/2**

Nr 220 PIRC

Tjiburdanidze–Gaprindasjvili (9)

1. e4 d6 2. d4 Sf6 3. Sc3 g6 4. g3

Pirc eller Jugoslaviskt är hittills denna matchs enda återkommande tema. I 5:e och 7:e

matchpartierna ovan såg vi att svart hade vissa besvär att hålla jämvikten mot 4. Sf3. Ändå blir det utmanarinnan som avviker.

4.– Lg7 5. Lg2 0–0 6. Sge2 Sbd7 7. 0–0 c5 8. h3

Och spelöppningsbeteckningen borde kanske bytas mot sicilianskt...

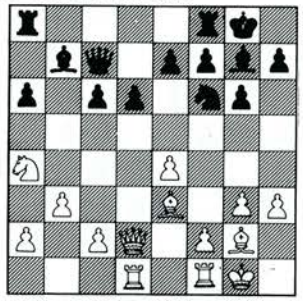
I en jugoslavisk partisamling från kandidatturneringen i Curacao 1962 kallas anrättningen kungshalvindiskt. Så ställde Benkö upp sig i första rondens parti mot Fischer (1. g3 Sf6 2. Lg2 g6 3. e4 osv.) som spelade 6.– e5 och 7.– c6 (bättre 7.– Sc6) men som efter 8. a4 Sbd7 9. a5! e×d4 10. S×d4 Sc5 11. h3 osv. råkade ut för en ordentlig överhalning. Sedan ville Tal två ronder senare förstärka med 8.– a5, men han fick ännu mer stryk (b2-b3 och Lc1-a3!)! är nyttigt.

Vits senaste drag är nyttigt också om svart skulle välja att genast gå in i draken där 6. g3 inte alls är dumt som det visar sig.

8.– a6 9. Le3 Dc7 10. Dd2 c×d4

Bättre 10.– Tb8 följt av b7-b5 osv.

11. S×d4 Se5 12. b3! Sc6 13. S×c6 (13. Tfd1) **b×c6 14. Tad1 Lb7 15. Sa4**

15.– c5?

Ett svårt fel. Nu slås svarts bondeställning i spillror. Det givna draget var 15.– Sd7.

16. e5! d×e5 17. L×b7 D×b7 18. S×c5 Dc8 (18. – Df3!?) **19. Kh2 Ta7?**

Nona G är inte att känna igen. Hade hon varit mindre omskakad efter missen i 15:e draget hade hon kanske blivit varse angreppsmöjligheterna efter 19.– h5 20. c4 Df5. Men en fälla kan hon lägga: 20. Se6 Td7!

20. c4 Tc7 21. Sa4 Se4 22. Dd3 Sd6 (22.– f5!) **23. Sb6 Db7 24. Sd5 Tc6! 25. c5 Se8 26. b4 e6 27. Sb6 e4 28. Dd2!**

Där var en till! 28. D×e4? T×b6!

28.– S×b6 29. c×b6 Lc3 30. Dd7 T×b6

Svart är hur som helst förlorad.

31. L×b6 D×b6 32. a3 Le5 33. Kg2 e3 34. f×e3 D×e3 35. Dd3 Dg5 36. Tf3 Tc8 37. Td2 Kg7? 38. T×f7† Kh6 39. h4! 1–0

Nr 221 SPANSKT

Gaprindasjvili–Tjiburdanidze (10)

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. d4

Efter två halvt misslyckade försök med 3. Lc4 följt av det tama d2-d3 friskar världsmästarinnan med spansk centrumgambit...

5.– e×d4 6. 0–0 Le7 7. Te1! 0–0 8. e5 Se8! 9. c3!?

... som den här gången för skäl för namnet. Mot Tarjan i Lone Pine förra året spelade Nona G 9. Lf4 varpå följde 9.– f6 10. L×c6 d×c6 11. D×d4 D×d4 12. S×d4 f5 13. Sf3 h6 14. h4! med fördel för vit. Bättre för svart är säkert 9. Lf4 b5 10. Lb3 d5 13. c3 Lg4 14. h3 Lh5 15. g4 Lg6 16. S×d4 S×d4 17. c×d4 c6 18. Sc3 Se7 19. Le3 Se6 20. f4 f5! med fördel för svart. En variant som verkar vara både tvångsmässig och av principiellt intresse. Den finns inte i böckerna men säkert har den varit uppe för behandling i båda lägren.

9.– d×c3 10. S×c3 d6 11. e×d6 c×d6

Kanske 10.– L×d6 11. Lg5 Sf6 12. Se4 Le7 är bättre.

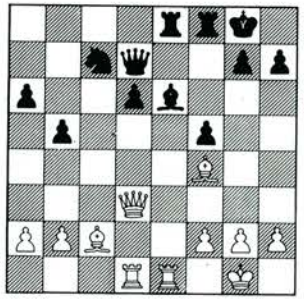
12. Sd5 Le6

Som enda alternativ i Encyklopedin anför Matanović 12.– Lf6 13. Dd3 Se5 14. S×e5 L×e5 15. f4 Lf6 16. Le3 Le6 17. Lb6 Db8 18. Lc2 med angrepp som kompensation.

13. S×e7 D×e7 14. Lg5 Dd7 15. Sd4

"Kompensation" vinkar också här Matanović farväl till. Stampartiet Minić – Mašić fortsatte nu 15. – h6 16. Lh4 17. S×e6 (?). Skriv till följande:

15.– b5 16. Lc2! S×d4 17. D×d4 Sc7 18. Dd3! f5 19. Tad1 Tae8 20. Lf4

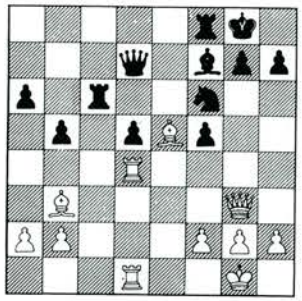
20.– d5?

Bästa chansen var 20.– Lc4 med den tänk- och försvarsbara avvecklingen 21. D×d6 T×e1† 22. T×e1 D×d6 23. L×d6 Te8. Nu borde vits svartfältare avgjort. Vits närmaste drag ger sig självt:

21. Dg3 Tc8 22. Lb3 Lf7 23. Le5 Se8 24. Td4 (?)

Ser ju onekligen starkt och följdriktigt ut, men direkt avgörande var 24. Lc3! Hotet Lb4 vinner kvalité och parti.

24.– Tc6 25. Ted1 Sf6

Men fördelen är kvar vilket diagrammet vältaligt vittnar om. Det är hemskt att inte kunna vinna en sådan drömställning!

För det är just vad världsmästarinnan misslyckas med!

Det hon väljer ger absolut ingenting – hon får till slut vara tacksam för remi. Offret 26. L×f6 T×f6 27. T×d5 är elegant, men dess andra del – för visst måste L×f6 i en sådan ställning vara ett offer? – varken kan eller behöver antas. Svart spelar bara 27. – De8 och på 28. Td7 kan hon klara sig hjälpligt med 28. – f4 29. Dg4 De5. Inte heller genast 26. L×d5 går för 26. – L×d5 27. T×d5? D×d5! Men varför inte 26. T×d5!, kan man undra!

26. L×f6 T×f6 27. L×d5? f4 28. Df3 L×d5 29. T×d5 Dc6 30. h4 (?)

Det första i en rad nervösa tidsnödsdrag.

30. – Te6 31. Kh2 Dc4 32. Td8 Tee8 33. T×e8 T×e8 34. Td7 De6 35. Td4 D×a2 36. b3 De2 37. Dc6 De5 38. Td5 De7 39. Tg5 De6 40. Db7 Df6 41. Dd7 Tf8 42. Kh3 f3

Här avbröts partiet. Vits aktiva pjäser gör svarts merbonde svår att omsätta i något påtagligt. Därför

1/2–1/2

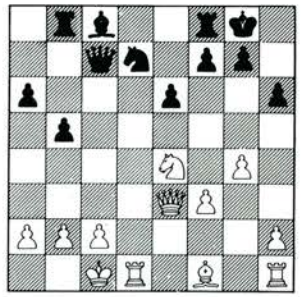
Nr 222 SICILIANSKT

Tjiburdanidze–Gaprindasjvili (11)

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 d6 6. Lg5 e6 7. Dd2 a6 8. 0–0–0 h6 9. Le3 (9. Lf4!) **Dc7 10. f3 Tb8 11. g4 S×d4 12. L×d4 b5 13. e5**

I Rauser blir spelet "positionellare", rockadangreppen låter vänta på sig längre än i t.ex. i Najdorf och Draken. Vit borde ha slagit på f6 följt av 14. Kb1. Visst brukar e4–e5 vara bra att genomföra i sicilianskt, men här blir det ingen varaktig kontroll över denna vitala punkt.

13. – Sd7 14. e×d6 L×d6 15. Se4 Lf4! 16. Le3 L×e3 17. D×e3 0–0

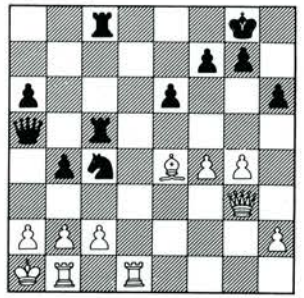
18. Sd6?

En egentligen upprörande missuppfattning. Vit byter visserligen av svarts löpare men utvecklar samtidigt svarts hela ställning. Nyckelordet vid rockad åt olika håll heter initiativ. Enda draget var 18. g5

18. – Sb6 19. S×c8? Tf×c8 20. Ld3 Sd5 21. De4 Sf6 22. De2 Da5 23. Kb1 Sd5 24. Le4 Sb6! 25. Thg1 Sa4 26. De1 b4!

En bonde på b4 och en springare som skuttar omkring – ett fruktansvärt vapen i sicilianskt.

27. Ka1 Tc5 28. Tb1 Sb6 29. Dg3 Tbc8 30. Tbd1 Sc4! 31. f4?

31. – Sd2! 32. T×d2 b3 33. D×b3 D×d2 34. f5 Dd4 35. Te1 Te5 36. Df3 T×c2 37. L×c2 T×e1† 38. Lb1 Dd1 39. D×d1 T×d1 40. f×e6 f×e6 **0–1**

Nr 223 SICILIANSKT

Gaprindasjvili–Tjiburdanidze (12)

(De första 16 dragen lika med 3 mp) där färgerna f.ö. var de ombytta!) **17. Tfd1 h6 18. Le2 0–0 19. c5 d×c5 20. S×f4 Ld7 21. Sd5 a5 22. Sce3 Sd4 23. Tac1 Tc8 24. Lc4 Tc6 25. Sf5 L×f5 26. e×f5 Td6 27. Dg4 h5 28. De4 Te8 29. Te1 Dg5 30. Se3 Tf6 31. h4 Dh6 32. Ld3 Tc6 33. g3 a4 34. Kg2 Tcc8 35. Sd5 Kf8 36. Lc4 Lh8 37. Se3 Df6 38. Ld5 Lg7 39. Lb7 Tb8 40. Ld5 Tbc8 41. Dd3 Ted8 42. Dc4!? S×f5 43. S×f5 D×d5 44. Tcd1 Dg4 45. Dc2 Lf6 46. Lf3 De6 47. T×d8† L×d8 48. D×a4 Le7 49. Dc2 Td8 50. Dh7 Lf6 51. Dh6† Ke7 52. De3 Td4** och efter ytterligare 50 drag... **1/2–1/2**

Nr 224 PIRC

Tjiburdanidze – Gaprindasjvili (13)

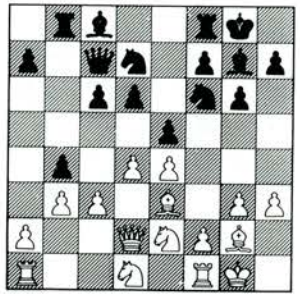
1. e4 d6 2. d4 Sf6 3. Sc3 g6 4. Le3 c6 5. Dd2 Sbd7 6. h3

Utmanarinnan nöjer sig med en solid – och aldrig tidigare spelad? – uppställning som inte gör anspråk på öppningsfördel. Det kan vit knappast räkna med heller efter det vanligare 6. f3 (som ju f.ö. brukar göras i 4:e draget). Svart får bara inte ha för bråttom med rockaden. T.ex. 6. – Lg7 7. 0–0–0 Da5 8. Kb1 b5 9. Sh3 Sb6 10. Lh6 L×h6 11. D×h6 L×h3! 12. D×h3 Sa4! osv. (Boleslavskij).

6. – Dc7 7. g3 b5 8. Lg2 b4 9. Sd1 Tb8 10. Se2 Lg7 11. 0–0 0–0 12. b3

Åter mycket passivt. Men läget i matchen är kritiskt, det står 6–5(1) till Maja men Nona har vinstchanser i 12 mp som avbrutits för 2:a gången. I annat fall kanske Maja spelat det aktivare 12. a3, t.ex. 12. – b3 13. Sdc3.

12. – e5 13. c3(?)

13. – d5?

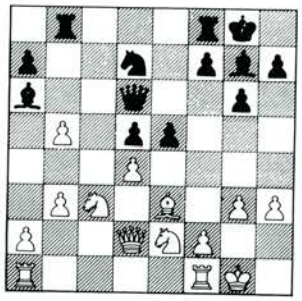
I sina kommentarer till 5 mp kritiserar Hort (vars lördagskrönikör i Rudé Právo förtjänar att nå ut till en vidare läsekrets) världsmästarinnan för hennes val av jugoslaviskt som huvudsakligt försvarsvapen i matchen. "Pirc är en bra och säker öppning (Hort tillhör försvarets trognaste anhängare. G.J.) men måste spelas varsamt, de egna styrkorna måste omgrupperas med tålamod och man får vänta och se vad motståndaren företar sig. Nona G har en uttalad angreppsstil och Pirc verkar passa henne dåligt".

"För framgång är ett riktigt öppningsval oändligt viktigt. Det gäller inte bara att välja och förbereda bra öppningar. Viktigt är framför allt att dessa är i överensstämmelse med stil och temperament".

14. e×d5 S×d5 15. c×b4 La6

Det skulle väl vara poängen med svarts otåliga 13:e drag. På 15. – S×b4 spelar vit 16. a3 Sd5 17. Tc1.

16. L×d5! c×d5 17. Sdc3 Dd6 18. b5!

En fin kontring. På 18. – L×b5 19. S×b5 T×b5 behåller vit klar fördel med 20. Tad1, då d-bonden är svag. Svart kontrar i sin tur:

18. – T×b5! 19. S×b5 L×b5 20. Tfe1 De6 21. Kh2 Sf6 22. Sg1

Maja har svårt att ställa om sig till det nya läget. Judovitj föreslår i "64"-an 22. d×e5 Se4 23. Db4.

22. – Se4 23. Db4?

Förlorar bonde. Bättre 23. Db2.

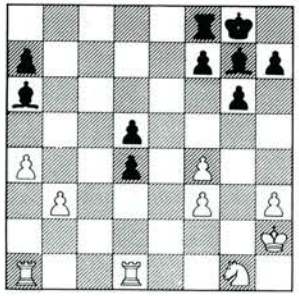
23. – e×d4 24. Lf4

Ty 24. L×d4 a5 ger plötsligt svart fördel efter 25. D×b5 L×d4 26. f3 L×a1 27. f×e4 Lc3.

24. – Da6 25. f3 Sf2 26. a4 Lc6 27. Dd2 Sd3 28. De2?

Bättre i förra draget 27. Dd6 och nu 28. Ld6. Nu är vit i allvarlig förlustfara!

28. – Lb7 29. Ted1 S×f4 30. D×a6 L×a6 31. g×f4

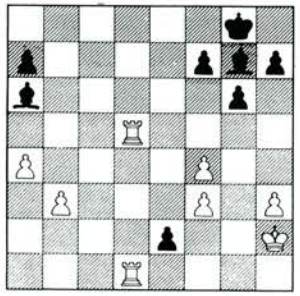
31. – d3?

Svart har löparpar och bonde – vanligtvis fullgod kompensation om man är kvalité under. Här kunde svart t.o.m. fått vinstspel med 31. – Tc8 (Eller 31. – Te8 32. Te1 Te3! Men kanske riktigare att välja den tornlinje som är längst från den vita kungen) 32. Tac1 Tc3! 33. T×c3 d×c3 34. T×d5 Lf8. Också om vit inte byter torn har hon problem.

32. Tac1 Te8 33. Tc5 Te2†!

Nona G ger sig inte. Nu får vi se en fascinerande kamp mellan ett tornpar och ett löparpar. Låter vit bli att ta är 34. Kg3 Ld4 irriterande.

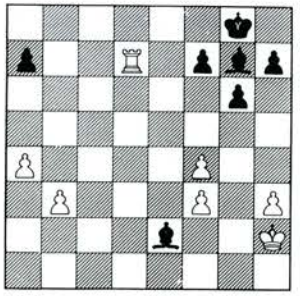
34. S×e2 d×e2 35. Tc×d5

35. – e×d1D?

Tidsnöd. Efter 35. – Lc3 skulle svart fått behålla a-bonden och haft vissa vinstchanser. T.ex. 36. Kg2 Kg7 37. Kf2 e×d1 38. T×d1 Lc8!

36. T×d1 Le2? 37. Td7

37. – a6?

Nu får vit två förbundna fribönder. Bättre genast 37. – a5 38. Td8† Lf8 39. Ta8 Ld1 och svart har goda remichanser.

38. Kg2! a5

Hotet 39. Kf2 med löparfångst räddar b-bonden.

39. Kf2! La6 40. Td8† Lf8 41. Ta8 Lb7 42. T×a5 Ld6?

Stämplas av Judovitj som säger att 42. – Lc6 för att förhindra bönderna att avancera varit segare. Nu blir det en ren tekniksak.

43. Kg3 Kf8 44. Ta7 Ld5 45. Td7 L×b3 46. T×d6 L×a4 47. f5! Kg7

Lika illa är 47. – g×f5 (48. Kf4 och vit kung och bönder tränger strax upp den svarta mot planket. Nu bringar f-bonden det formella avgörandet.

48. f6† Kh6 49. Kf4 g5† 50. Ke5 Kh5 51. Td8 Lc2 52. Tf8

Och vägen till f7 ligger fri för vits kung. På 52. – Lg6 nu går det ännu fortare än i partiet med 53. Kd6 osv. Svarts enda hopp står nu till att Maja ska glömma bort pattregeln.

52. – Lb3 53. Th8 h6 54. Kd6! Kg6 55. Ke7 h5 56. Tg8† Kf5 57. Tg7 Kf4 58. T×f7 K×f4 59. Th7 h4 60. Tg7 Kg3 61. T×g5† K×h3 62. Kd6 Kh2 63. Ke5 h3 64. Kf4 Lf7 65. Kf3 Lc4 66. Kf2 Le6 67. Tg7 Kh1 68. Th7 **1–0**

Nr 225 CARO-KANN

Gaprindasjvili – Tjiburdanidze (14)

1. e4 c6 2. d4 d5 3. Sd2 d×e4 4. S×e4 Lf5 5. Sg3 Lg6 6. h4 h6 7. h5 Lh7 8. Sf3 Sd7 9. Ld3 L×d3 10. D×d3 Sgf6 11. Ld2 Dc7 12. De2 e6 13. 0–0–0 c5 14. Th4 Tc8 15. Sf5 c×d4 16. S3×d4 Dc4 17. D×c4 T×c4 18. Te1 Tc5 19. Sg3 Le7 20. Sb3 Tc8 21. Lb4 L×b4 22. T×b4 Tc7

23. Sd4 a6 24. Sdf5 0–0 25. Se3 Tfc8 26. Te2 b5 27. Td4 Kf8 28. f4 ? Sb6 29. Ted2 Sc4! 30. S×c4 T×c4 31. b3 T×d4 32. T×d4 Ke7 33. a4 Tc5 34. Kb2 Td5 35. T×d5 S×d5 36. a×b5 a×b5 37. Se2 Kd6 38. c3 Kc5 39. g3 Sf6 40. Kc2 S×h5 41. Kd3 g5 42. Ke4 g×f4 43. g×f4 Sf6† 44. Kf3 Sd5 45. Kg4 Se3† 46. Kh5 Kd5 47. K×h6 Ke4 48. Kg7 f5 49. Kf6 Kd3 50. Sd4 b4 51. c×b4 K×d4 52. K×e6 1/2–1/2

Nr 226 PIRC
Tjiburdanidze – Gaprindasjvili (15)

1. e4 d6 2. d4 Sf6 3. Sc3 g6 4. Sf3 Lg7 5. Le2 c6 6. 0–0 0–0 7. a4

Förhindrar en gång för alla b7–b5 som i förra draget fått det starka svaret 7. e5. I 5 mp skedde nu 7. – a5 8. h3 Sa6 9. Te1 (9. Sd2!) osv. Svart led svårt av brist på motspel och dukade under. Världsmästarinnan väljer denna gång en mer avvaktande taktik (Jf. Horts råd i anm. till 13 mp), hon ligger under med 6–8 och behöver två avslutande vinster för att behålla sin titel.

7. – Sbd7 8. a5 Dc7

Vi passar på att göra reklam för Ove Kinnmarks kommentarer i TfS 1976:6, där partiet Ove K – Konstanty Kaiszauri fortsatte 8. – e5 9. d5! med klar fördel för vit.

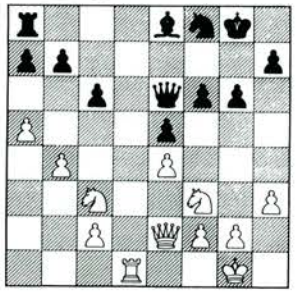
9. h3 Td8 10. Le3 Sf8 11. Dd2 Ld7 12. Tfd1 Le8 13. b4?

Vit behöver "bara" remi och vet inte hur hon ska bete sig. Bäst som alltid är att spela "normalt", dvs att i den här ställningstypen spela på att förstora terrängfördelen med t.ex. 13. Lh6. Nu får Nona G vad hon drömt om – en svaghet att spela på.

13. – e5 14. d×e5 d×e5 15. De1 T×d1 16. T×d1 Se6 17. Lc4 De7! 18. L×e6?

Alla avbyten leder inte till remi. Med 18. Tb1 hade vit kunnat hålla ihop ställningen.

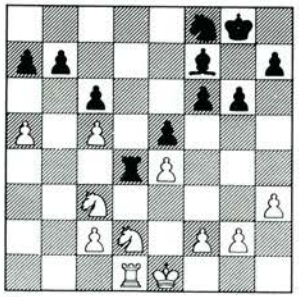
18. – D×e6 19. Lc5 Sd7 20. Ld6 f6 21. De2 Lf8 22. L×f8 S×f8

23. Sd2?

Ett nytt fel som denna gång kunnat bli avgörande. Bättre 23. Dd3 eller 23. Sa4. Man ser vilka gapande sår vits oförsiktiga bondedrag rivit upp. Svart ser sin chans:

23. – De7! 24. Dc4† Lf7 25. Dc5 D×c5 26. b×c5 Td8 27. Kf1 Td4 28. Ke1

28. – Se6?

Dambytet har inte inneburit någon bot för vit – tvärtom. Med det enkla 28. – Sd7 som inte spärrar för löparen hade svart vunnit en bonde. Nu får vit chanser.

29. Sb3 Tc4 30. Kd2 Sf4

Bättre än att ta bonden på c5 varefter 32. Tb1 ger vit motchanser. Det får vit nu också genom följande fina drag som svart förbisett.

31. a6! b×a6 32. Ta1 S×g2 33. T×a6 Le8 34. T×a7 h5 35. Tb7!? Sf4 36. f3 Kf8

Fällan var 36. – S×h3? 37. Tb8! jämte 38. Kd3.

37. h4 Se6 38. Sd1 S×c5 39. S×c5 T×c5 40. Se3 Ta5 41. Tc7 Ta8 42. Sc4 Td8† 43. Ke2 Td4 44. Se3?

Inledningen på en manöver som ger vit förlustställning. 44. Sa5 hade gjort det svårt för svart att vinna. T.ex. 44. – Ta4 45. S×c6 Tc4 46. Sd8!

44. – Td6 45. c4? Td8 46. c5 Td4 47. Ke1 Td7!

Framtvingar tornbyte då 48. T×c6 inte går för 48. – Td3. På 48. Tc8 kommer svart ur den tillfälliga bindningen med 48. – Ke7 49. Sc4 Td3 50. Sd6 Ld7 51. Tg8 Tc3.

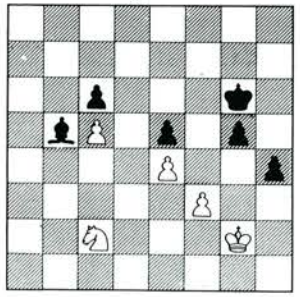
48. T×d7 L×d7 49. Sc4 Ke7 50. Kf2 Le6 51. Sd6 g5 52. Kg3 Kd7 53. Sb7 Lb3 54. h×g5

I längden tvunget då efter löparmanöver till d1 g×h4† skulle hota. Springaren behövs för att hålla svarts kung borta.

54. – f×g5 55. Sa5 Ld1 56. Sc4 Ke6 57. Kf2?

Svart kunde nu och vid ett flertal tillfällen de närmaste dussinet drag brutit igenom med 57. – g4 58. h×g4 h5.

57. – Kf6(?) 58. Sa5 La4 59. Sc4 Lb5 60. Sd6 La6 61. Se8† Kg6 62. Sd6 Ld3 63. Ke3 Lc2 64. Sc4 Kf6 65. Kf2 La4 66. Sb6 Ld1 67. Sd7†Ke6 68. Sb8 La4 69. Sa6 Lb5 70. Sb4 Kf6 71. Kg3 Kg6 72. Sc2 h4† 73. Kg2

73. – g4!

Efter mycket tvekan äntligen ett genombrott! Vit är förlorad då efter 74. f×g4 Ld3 e-bonden – nyckeln till vits försvarslås – hamnar i svarts händer.

74. Se3 g×f3†(?)

Vinner också, men vad var det för fel att skaffa sig två förbundna fribönder med 74. – g3, t.ex. 75. Sg4 Kg5! 76. S×e5 Le2 77. S×c6 Kf4 osv.

75. K×f3 Kg5 76. Sd1(!) Lc4?

I den första versionen i "64", nr 41, sätter Judovitj två utropstecken på vits senaste drag och kallar detta för en studieartad lösning av ett svårt problem. Han anför varianten 76. – h3 77. Kg3 h2 78. Sf2! Lf1 79. Sh1 Ld3 80. Sf2 Lc2 81. Kf3 Kh4 82. Kg2. I nr 42 återkommer dock Judovitj sloköra t och erkänner att svart har vinst just i variantens slutställning: 82. – h1D†! 83. K×h1 Kg3 84. Kg1 Kf3 och e-bonden faller.

Även om vit försöker 80. Kf3 (i st. f. 80. Sf2) vinner svart, nu med 80. – Kh4 81. Sf2 Lc2 82. Sh1 Ld1† 83. Kg2 Le2! 84. K×h2 Kg4 med samma resultat. Vit behåller e-bonden några drag längre om han i stället spelar 84. Kf2 Lh5! 85. Ke3 Kh3 86. Kf2 Kg4! 87. Ke3 (Eller 87. Sg3 Lg6) Lg6!

Det ser alltså ut att vara just här som världsmästarinnan tappar VM-titeln. Nu hinner vits springare ta udden av h4–h3.

77. Sf2 Lf1 78. Sh1 Lh3

Ty 78. – h3 är inte längre någonting pga 79. Kg3.

79. Sf2 Le6 80. Sd3! Lg4† 81. Kf2 Kf6 82. Sb4! Ld7 83. Kf3

Svarts kung och löpare måste gardera c- och e-bönderna – och det bara för vits duktige springare! Ställningen är remi, men världsmästarinnan gör några drag till innan hon tvingas acceptera förstavelsen "ex"-.

83. h3 84. Kg3 Ke7 85. Sd3 Kf6 86. Sb4 Ke7 87. Sd3 Ke6 88. K×h3 Le8 89. Kg3 Lg6 90. Kf3 Lh5† 91. Ke3 Ld1 92. Sb4 La4 93. Sd3 Lb5 94. Se1 1/2–1/2

Inget felfritt parti men ett kampfyllt och en värdig avslutning på en kompromisslös match!

Materialet redigerat för TfS av Gunnar Johansson

VM

28:e matchpartiet

När vi lämnade de båda kämparna efter 27 mp hade Karpov tagit ledningen med 5–2 och behövde bara en vinst till för att försvara sin titel. Slutet syntes nära, desto mer som Karpov skulle ha vit i nästa parti...

Nr 227 SPANSKT
Karpov – Kortjnoj

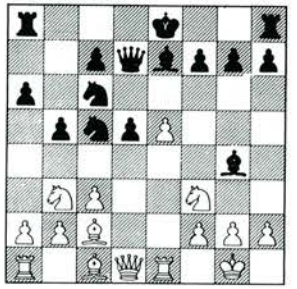
1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0–0 S×e4 6. d4 b5 7. Lb3 d5 8. d×e5 Le6 9. c3 Sc5 10. Lc2 Lg4

I stället 10. – Le7 hade via dragomkastning lett till 24 mp där Karpov inte fick ut någonting av 11. h3 0–0 12. Te1.

11. Te1 Le7

9. – Sc5 är mycket ovanligt i öppet spanskt – så långt i alla fall! – det naturliga textdraget har kanske aldrig tidigare spelats. Böckerna tar bara upp de sämre dragen 11. – d4?, 11. – g6 och 11. – Se6.

12. Sbd2 Dd7 13. Sb3

Här serveras en godbit för elitschackets stjärtdaskare. Tal skriver att Karpov med sitt senaste drag gillrade en fälla. Om 13. – 0–0 så 14. S×c5 L×c5 15. L×h7† K×h7 16. Sg5† Kg6 17. D×g4 "med stor fördel". Tal menar förmodligen någonting i stil med 14. h3 Lh5 15. S×c5 L×c5 16.. L×h7† K×h7 17. Sg5† Kg6 18. g4 med återövring av pjäsen under fortsatt angrepp. Ack ja, stora mästare gör inte bara fel, de kommenterar schackpartier utan att sätta upp ställningen på brädet också!

13. – Se6

Denna lilla fadäs sonar Tal i nästa andetag med följande kommentar. "Redan A.P. Tjechov (inte samma person som 1975 års juniorsvärldsmästare V. Tjechov. G.J.) sade att ett gevär som åskådarna ser i första akten absolut måste fyras av. Det är ingen tillfällighet att svart undlåter rockaden."

14. h3 Lh5 15. Lf5

Det är nyckelfältet (i öppet spanskt) c5 det gäller!

15. – Scd8 16. Le3 a5! 17. Lc5 a4 18. L×e7 D×e7 19. Sbd2

19. Sbd4 vinner kampen om c5, men förlorar densamma om de ännu viktigare centrumfälten. e5–f4 efter 19. – S×d4 20. c×d4 Se6 med lite bättre spel för svart.

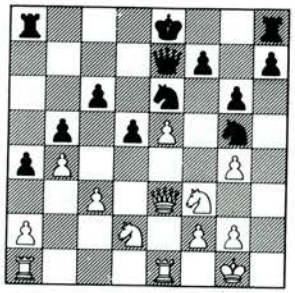
19. – c6 20. b4

Alltför optimistiskt. Tal föreslår 20. Dc2.

20. – Sg5! 21. De2 g6 22. Lg4?

Ett egentligen ofattbart dåligt drag. Löparen skulle förblivit på diagonalen f5–b1 med t.ex. 22. Lc2 "och vit har en utmärkt ställning, då svarts bondemajoritet är statisk och orörlig" (Tal).

22. – L×g4 23. h×g4 Sde6 24. De3

24. – h5!

"Geväret" avfyras. Nu föreslår Tal 25. Sh2 h×g4 26. S×g4 0–0–0 som ett bättre alternativ.

25. S×g5 D×g5!

Något angrepp efter 25. – S×g5 26. g×h5! T×h5 27. f4 Se6 28. Sf3 är inte att skåda för svart som skulle så klart sämre. Nu däremot får han ett slutspel med vida harmoniskare bondeställning.

26. D×g5 S×g5 27. g×h5

Det tematiska f2–f4 är nog bättre. Karpov gillade inte 27. f4 Se6 28. f5 Sg7! men kanske han här kunde prövat bondeoffret 29. f×g6 f×g6 (29. – h×g4 30. g×f7† K×f7 31. Sf1 Sf5 32. Se3) 30. Sf3! h×g4 31. Sd4 jämte 32. Tf1.

27. – T×h5 28. Sf1 Th4!!

Förhindrar f4 och tar fältet d4 på kornet. I ett lämpligt ögonblick ska sedan d5–d4 följa som spränger själva fundamentet i vits ställning.

29. Tad1 Ke7 30. f3 Se6 31. Se3 Td8 32. Sg4 Sg5 33. Se3 Se6 34. Sg4 Sg7!

Också 34. – d4 var starkt. Men Kortjnoj som spelar det här partiet inspirerat – det erkänner t.o.m. Tal – vill hålla Karpov på halster ett tag till.

35. Se3 Sf5! 36. Sc2

"Det är paradoxalt, men trots dubbelbonden är tornslutspelet fördelaktigt för svart. Det visas tydligt av varianten 36. S×f5 g×f5 37. Td4 (Annars gör svart d4. G.J.) f4 38. g4 Tdh8 39. T×f4 Th1† 40. Kf2 T8h2† 41. Kg2 T×e1 42. K×h2 T×e5" (Tal).

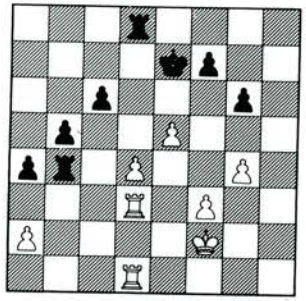
36. – Tc4 37. Td3 d4!

Nu är det dags! Vit hotade dessutom blockad med 38. Sd4.

38. g4 Sg7 39. S×d4 Se6 40. Ted1 S×d4 41. c×d4

Står man sämre är det i allmänhet bättre att välja ett dubbelt tornslutspel framför ett enkelt.

41. – T×b4 42. Kf2

42. – c5!?

Kortjnoj offrade en halvtimme under vilken han hann se att bondeslutspelet efter 42. – Tb2† 43. T1d2 (43. T3d2 T×d4!) T×d2† 44. T×d2 Ke6 45. Ke3 c5 inte vinner för svart. Vit får in en räddande schack efter ytterligare 46. f4! T×d4 47. T×d4 c×d4† 48. Ke4!

Larsen föreslog 42. – Tc4. Om själva förseglingsdraget finns det avvikande meningar. Tal säger – stödd på ryska analyser? – att nu är 43. Ke3 c4 hopplöst för vit. Keene å andra sidan har i telefon till Larsen sagt att man inte hittat någon vinst för svart efter 44. T3d2.

Någon av dessa analyser måste alltså vara Schwedend:o, men vilken?

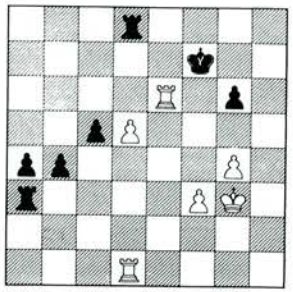
43. d5!? Tb2† 44. Kg3 T×a2(?)

Efter tornbyte i förra draget skulle svart fått fart på fribönderna. Kanske Kortjnoj förivrade sig när han nu tog bonden? Intressant är 44. – Te2! 45. f4 T×a2 46. Te3 b4 47. e6 Ta3! med tornbyte och lätt vinst.

45. Te3!

En överraskning för Kortjnoj som här lade hälften av återstående 20 min.

45. – b4 46. e6 Ta3 47. Te2! f×e6 48. T×e6† Kf7

49. Tde1?

Nu kunde Karpov t.o.m. ha fått angrepp med 49. g5! I stället lägger han den enkla fällan 49. – T×d5 50. Te7† osv., och så kan svarts kung komma undan med blotta förskräckelsen.

49. – Td7 50. Tb6 Td3 51. Tee6 T3×d5 52. T×g6 a3 53. Tbf6† Ke7 54. Te6† Kf8 55. Tef6† Ke7 56. Te6† Kd8! 57. Ta6 Tb7 58. Tg8† Kc7 59. Tg7† Td7 60. Tg5 b3 61. T×c5† Kb8 0–1

29:e matchpartiet

Ny vinst för schackhistoriens största fighter! Vet då inte Kortjnoj att han varit dödsdömd snart två månader – sedan det blev 1–3 – att han i nåder beviljats galgfrist några gånger, att han ska tacka och bocka för tröstvinsten i det senaste partiet som på slutet gick i trötthetens tecken?

Nr 228 ENGELSKT

Kortjnoj – Karpov

1. c4 Sf6 2. Sc3 e6 3. e4

För första gången i matchen griper Kortjnoj till det här systemet – för det är faktiskt ett system, inte att vit har ångrat att han inte gjorde e2–e4 redan i första draget!

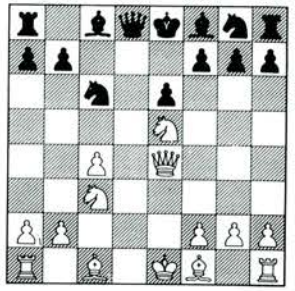
3. – c5

Alternativet 3. – d5 4. e5 d4 5. e×f6 d×c3 6. b×c3 D×f6 7. d4 c5 8. Sf3 h6 leder för all del till lika men också mera komplicerat spel.

4. e5 Sg8 5. d4

En skarp och oklar variant som Kortjnoj använt sig av tidigare och som bl.a. Timman tagit upp är 5. Sf3 Sc6 6. d4!? c×d4 7. S×d4 S×e5 8. Lf4.

5. – c×d4 6. D×d4 Sc6 7. De4 d6 8. Sf3 d×e5 9. S×e5

9. – Sf6

På detta och föregående drag använde Karpov sammanlagt en timme! Kände han inte till eller var oense med Tajmanovs rekommendation **9. – Ld7** 10. S×d7 D×d7 11. Lg5 Lb4 12. Td1 Dc7 13. Le2 Sf6 med lika spel som i partiet Geller–Filip, Göteborg 1955.

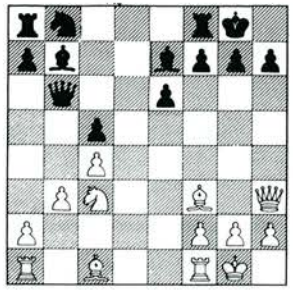
10. S×c6 Db6!?

En liten nyhet. Tajmanov förordar desperadokombinationen 10. – S×e4 11. S×d8 S×c3 14. S×f7 K×f7 15. b×c3 b6! Karpov tar på sig sämre bondeställning – tre bondeöar mot vits två – den slags svaghet som Karpov älskar att spela *mot*.

11. Df3 b×c6 12. Le2 Lb7 13. 0–0 c5 14. Dh3 Le7 15. Lf3!

Alla byten och särskilt detta löparbyte gynnar vit.

15. – 0–0 16. b3

Svarts chans ligger i aktivt pjässpel och i att få en springare till d4. Fyradragsrutten till d4 är för springaren dock förbunden med ond, bråd död. Tal anger varianten 16. – Sd7 17. Lf4 Lf6 18. Sa4! Da6 19. Tad1 Ld4 20. S×c5 L×c5 21. T×d7 L×f3 22. D×f3 D×a2 23. Le5 "med tydlig fördel".

16. – Tfd8 17. Le3 Lc6 18. Sa4 Dc7 19. L×c6 D×c6 20. Tad1 Tac8 21. Dg3 Ld6

Tal tror mer på 21. – Se4, t.ex. 22. Df3! f5! Kanske ändå att det följande dambytet är ett större fel.

22. Dh4 Le7 23. f3! Kf8 24. Df2 T×d1 25. T×d1 Dc7 26. Dg3 D×g3(?) 27. h×g3 h5!

Förhindrar 28. g4. Men svart har en trist ställning utan motspel.

28. Kf2 Ke8 29. Ke2 g6 30. Sc3 a6 31. Sa4 Tc6

Både a7–a6 och torndraget var så gott som tvungna (31. – Sd7 32. T×d7!)

32. Th1 Ld6 33. Lf2

Lika klar som vits fördel är lika svår ser den ut att omsätta i vinst. Men Kortjnoj ser sin chans mot en tröttkörd motståndare, det här slutspelet ska han vinna om det så ska ta 200 drag.

Vits enda möjlighet att bryta igenom är g3–g4 som låter tornet tränga in men som samtidigt gör vits bondeställning sämre än svarts. Med nästa drag provocerar Karpov detta. Kanske svart t.o.m. kan komma bättre!?

Det finns en person på den här jorden som vinner sådana här ställningar, både som svart och vit – det förra förstås bara om den senare spelar för hårt på vinst. Vem det är? Ulf Andersson, förstås! Vem skulle orka spela först till sex vunna mot Uffe? Att Karpov skulle få det kämpigt visar bl.a. slutspelet i det här partiet.

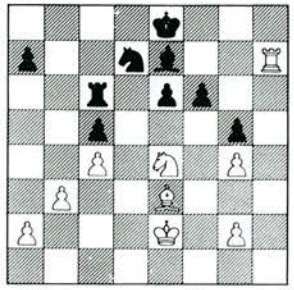
33. – Sd7!? 34. g4!? h×g4 35. Th8†!

På 35. f×g4 kommer förstås 35. – Le5

35. – Ke7 36. f×g4

I sista stund upptäckte Kortjnoj att det planerade 36. Lh4† f6 37. f×g4 helt enkelt förlorar bonde efter 37. – g5 jämte 38. – Se5. Nu däremot hotar löparschacken och Karpovs två närmaste drag är väl ingenting att säga om. Brøndum föreslår i sin bok "dynamiska" 38. – f5. Sådant gör man inte gärna i ett närparti även om det skulle hålla efter 37. Lh4† Kf7 38. Th7† Ke8 39. Tg7 Se5 – men varför skulle det göra det?

36. – g5 37. Le3 f6 38. Sc3 Kf7 39. Th7† Ke8 40. Se4 Le7

Avbrottsställningen om vilken världen runt stor samstämmighet rådde: Vit kan inte vinna. Efter t.ex. 41. Th8† gör svart 41. – Sf8 och jagar strax bort tornet. Men så upptäckte man till sin stora förskräckelse i det ryska lägret att 41. Ld2! är urstarkt. På 41. – Se5 anför Tal 42. Sf2 f5 43. Lc3! S×g4 44. S×g4 f×g4 45. Le5 "med sannolik vinstställning". Inte heller försöket att efter 41. – Se5 42. Sf2 Sf7 43. Lc3 bli kvitt tornet med 43. – Kf8 44. Se4 Kg8 45. Th5 slår väl ut då vit straffar 45. – Kg7 med 46. S×g5 osv. Lite bättre för svart är 43. – Sd6 och passivt försvar – en föga attraktiv sysselsättning.

41. Th6? Kf7 42. Th7† Kf8!

En överraskning för Kortjnoj som hoppats på 42. – Ke8 43. Ld2! På 43. Ld2 finns nu 43. – Se5 44. Sf2 Sf7 jämte 45. – Kg8. Svart har klarat krisen.

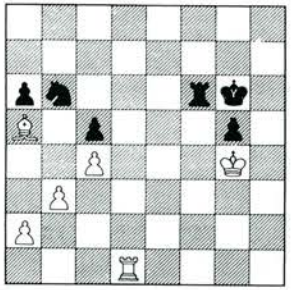
43. Th8† Kf7 44. Ld2 Sf8 45. Th1 Kg6 46. Td1 f5?!

Varför nu detta? Vad fanns det för anledning att längre företa sig något i det här partiet? Trötthet, bristande tålamod... Nu stiger spelarna upp ur skyttegravarna och ger sig in i öppet slagsmål med det begränsade material som återstår.

47. Sf2 Ld6 48. Lc3 Sd7 49. g×f5 e×f5 50. g4! Sb6 51. Kf3 Le7 52. La5 Tf6 53. Kg2 f×g4 54. S×g4 Te6 55. Kf3 Lf6 56. S×f6

Kanske trots allt bytet 56. L×b6 för att spela med springare mot dålig löpare varit bättre. Men också nu har svart svårt att hålla ihop sin ställning med alla bondesvagheter och den öppna kungsställningen.

56. – T×f6† 57. Kg4

57. – Sc8

Sådana extrema åtgärder som 57. – S×c4 58. b×c4 Tf4† 59. Kg3 T×c4 vill inte Karpov vidtaga – än i alla fall. Tal säger att det är stora remichanser för svart – "om nu slutspelet överhuvudtaget går att vinna".

58. Ld8 Tf4† 59. Kg3 Tf5 60. a4! Kf7 (?)

Kanske det avgörande felet. Tal håller både 60. – Te5 och 60. – Tf7 för bättre. Han har funnit ett remislutspel efter 60. – Tf7 61. Td5 Tf5 62. Td7 Tf7 63. T×f7 K×f7 64. L×g5 Ke6 och svart behåller kungen på e6 och för över springaren till d7, varefter vits kung inte kan tränga in.

61. Td3 Te5

Om svart tidigare räknat med 61. – Se7 hann han nu upptäcka 62. Kg4! (62. Td7 Ke8!)

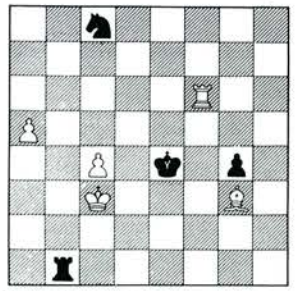
62. Kg4 Kg6 63. a5 Te4† 64. Kf3 Tf4†

Tal säger att 64. – Th4 varit segare men att det tempo som svart vunnit jämfört med partifortsättningen i längden inte skulle spelat någon roll. Svarts pjäser (Sc8!) samspelar inte och det vita tornets härjningar går inte att stoppa.

65. Ke3 Th4 66. Td5 Th3† 67. Kd2 T×b3 68. T×c5 Tb8 69. Tc6† Kf5 70. T×a6

Så föll de svaga bönderna till sist! I kamp mellan fribönder är det oftast en favör att ha löpare. Här är svart förlorad då g-bonden är lätt att kontrollera.

70. – g4 71. Tf6† Ke4 72. Lc7 Tb2† 73. Kc3 Tb7 74. Lh2 Th7 75. Lb8 Tb7 76. Lg3 Tb1

77. Tf4†! Ke3 78. Tf8 Se7 79. a6 **1–0**

(Resterande 3 VM-partier i nästa nummer av TfS)

Ordet fritt

Vin, kvinnor och Schacknytt

I vårt södra grannland har man en närmast hånfull inställning till damer som vill spela tävlingsschack. Det har vi kunnat övertyga oss om själva – vid studiet av Skakbladet inte minst. I Schacknytts referat från Roskilde levereras ytterligare vittnesbörd. Men sedan läser vi att "samma beklämmande inställning går igen i förbundsorganet."(!!)

Visst har TfS vid ett par tillfällen inte kunnat undertrycka sin glädje över att ha våra duktiga flickor bland oss – men visst tar vi deras spel på allvar. Vid några tillfällen har kommentarerna av dampartier från vissa tävlingar kvantitativt (ibland också kvalitativt) övertrumfat "herrpartierna". Ta OS -76, ÖSM och NM -77, Norrköping -78. Hur många partier har Schacknytt haft under låt säga de senaste två åren? Beklämmande få!

Annars har vi i SN med förstämning kunnat notera vissa skribenters tonårsflummiga lovsång av alkoholen och dess följder. Varför kommer ingen reaktion från tidskriftens ungdomsred., tillika ledamot av UK?

Gunnar Johansson

Ynkligt skådespel

Det är alltid trevligt när folk bekänner färg. Detta gäller även undertecknarna av "Röda Stjärnan":s appell mot deltagandet i OS i Argentina, som gått genom dagspressen och även publicerats i TfS nr 6.

Visst kan man ha åsikter. Man kan även respektera andras från ens egna avvikande så-

dana, om de är ärligt menade. När man dock plötsligt ser att "protestanterna" Ornstein och Schyssler, efter att ha undertecknat den brinnande appellen, ändå inrangerat sig i OS-laget för att inte gå miste om en trevlig resa, så väcker detta enbart en känsla av förakt. Både för dem och deras s.k. åsikter.

Vad tjänar det f.ö. till att ropa på "världssolidaritet", när man inte ens känner solidaritet för sina egna kamrater? Protesterade månne Christer Niklasson (också han en av appellens undertecknare) mot att hans vän och landslagskollega Kaiszauri av antisemitiska skäl inte blev insläppt i Polen, dit han fått en turneringsinbjudan? Nej, långt därifrån! Här var det varken tal om protester eller bojkotter utan CN åkte i stället själv till ifrågavarande turnering i Polen! Att Dan Hansson och Håkan Åkvist också tävlade i Polen kan man se med andra ögon. De försöker inte lura andra med solidaritetsappeller. Men varför sov Ornsteins och Schysslers "världssamvete"?

A. Hildebrand

*

Bobby Fischer?!?

Alltsedan Bobby Fischer 1975 drog sig tillbaka från VM-matchen mot Karpov och schack överhuvudtaget (bortsett från några partier mot en dator detta år) har det cirkulerat en mångfald rykten om Fischers comeback, oftast i form av planerade matcher mot än den ene, än den andre av dagens toppnamn.

Enligt senaste rykte, kanske något tillförlitligare än tidigare, planerar nu Fischer att återvända till schackspelet och startar med en vänskapsmatch mot Svetozar Gligorić, en match som skall spelas i Belgrad i början av nästa år. Garanterad prissumma till Fischer 1 miljon dollar (!) oavsett om han vinner eller förlorar.

Vi får väl vänta och se ....

*

Blixtturnering

Göteborgs Schackförbund inbjuder till **Jul-Blixten** 30–31/12. **Tävlingsform:** Berger max 60 deltagare, alltså 59 blixtpartier. **Spelplats:** Schackspelets Hus, Haga Kyrkogata 3. **Spelprogram:** rond 1 12.30 30/12, rond 59 ca 16.00 31/12. **Anmälan** genom insättning av startavgiften Kr 30:— pg 28 84 43-5 senast 20/12. Personlig anmälan 11.00–12.15 30/12. Upplysningar tel. 031–13 86 16 vard. 12.00–14.00.

*

Ludvig Collijns problem

Lösning: 1. Sd4 S×d4 2. Se3† (1. – g4 2. Da2, 1. – Sf4 2. Se3†).

Tidskrift för Schack:s SM-pristävling

Här gällde det att dels tippa vinnaren i VM-matchen Karpov – Kortjnoj, dels ange i vilket parti avgörandet skulle falla. TfS:s redaktör stod för tävlingsidéen, Björn Kobbel stod för utformningen av tävlingsformuläret. Båda var nöjda med resultatet.

Pristävlingen fick rekorddeltagande och blev förmodligen den svåraste i TfS:s historia. Ingen hade rätt svar. Av 295 tävlande hade 119 tippat Kortjnoj, 176 Karpov, men sen kom det här om i vilket parti avgörandet skulle ske... det blev ju i det 32:a. Det fanns bud från 5(!) till 52 partier.

Efter lottdragning bland de 6 som tippat Karpov som vinnare i 31:a eller 33:e partiet blev prislistan som följer:

Peter Backe, Kumla, Kr 75:—, Fredrik Dalhem, Saltsjöbaden, Kr 60:—, Christer Hartman, Bandhagen, Kr 40:—, bokpriser till Bo Nyberg, Uppsala, Bettina Jacobsson, Degerfors, Per Sandström, Umeå.

Av de 295 tävlingsbidragen hade endast tre räknat med ett avgörande i 32:a partiet, visserligen med Kortjnoj som vinnare men i alla fall, det stod ju 5–5 efter det 31:a. Ett litet tröstpris och omnämnade är kanske berättigat, här de tre "felaktiga":

Adam Winberg, Eskilstuna, Mats Johansson, Linköping, Helge Wademark, Hultsfred.

Sånt som ej kom med

Jubileumsartikeln om Ludvig Collijn, 2 VM-matcher med sammanhängande partier och ytterligare ett och annat tog knäcken på TfS/9. Här saknas alltså en debattartikel om svenskt schack av Alexander Hildebrand, hela studieavdelningen (oj, oj, vad skall studievännerna och Alex säja), bokrecensioner, partier kommenterade av Kinnmark, Matti Svenn, Lekander etc., distriktsnytt, utlandsnytt, partier från Eksjö och Tilburg, insändare, ytterligare debattartiklar och mycket annat. Vi får ta skadan igen i julnumret.

TfS:s redaktör är, innan de värsta vågorna lagt sig, ej anträffbar per post, telefon eller telegram. Ej heller är han anträffbar vid besök, framförallt inte om besökaren är utrustad med vapen.

LGR

SÖKES

Tidskrift för Schack årgång I (1895) nr 39. Ev. delar eller hela årgången. Högt pris inget hinder. Gösta Lundkvist, 040/43 31 71.

Maskinen mot människan – världens starkaste schackdator spelar mot de svenska radiolyssnarna

Torsdagen den 30 november 1978 spelar CHESS 4.5 – världens starkaste dataprogram för schack – ett uppvisningsparti mot de svenska lyssnarna direkt i radions program 1.

Schackpartiet blir en intressant test av människans kreativitet och uppfinningsrikedom som en jämförelse gentemot datamaskinens snabbhet, uthållighet och stora minneskapacitet.

Författare till schackprogrammet CHESS 4.5 är Larry Atkin och David Sate, som arbetar som systemanalytiker vid Northwestern University i Evanston, Illinois. Programmet är skrivet huvudsakligen på deras fritid men med mycket stöd och maskintid från universitet. De är inte främmande för Sverige efter deras deltagande i VM i datorschack i Stockholm 1974. CHESS i sina olika varianter är en utveckling av det ursprungliga programmet från 1968. CHESS 4.5 inkluderar ett antal förbättringar från den större omskrivningen 1973 som ledde till CHESS 4.0.

Programmet är mångfaldig amerikansk datormästare, silvermedaljör i VM, Stockholm 1974 och guld i VM, Toronto 1977. På senare tid har CHESS tävlat i schackturneringar mot människor med fina resultat och har uppnått ett ratingtal av ca 2000. Ungefär 250 av Sveriges 25 000 tävlingsspelare har ett bättre tal.

För att beräkna sina drag genererar CHESS en trädstruktur som innehåller varenda möjlig variant ett fast antal halvdrag framåt och djupare i fall av slag och schack. Genom en trädsökningsteknik som heter alfa-beta avskärning, kan CHESS värdera slutställningar ur en bråkdel av alla tänkbara ställningar. Om tiden tillåter beräknar CHESS om sitt drag genom att analysera ett halvdrag djupare, men med information sparad från tidigare analys som vägledning. Men om något plötsligt ändrar ställningens värde, till exempel ett pjäsoffer som förkastats tidigare nu visar sig bära frukt, måste hela ställningen värderas om.

När CHESS värderar en ställning görs först en grov poänguppskattning grundad på material (Dam 900, Torn 500, Löpare 350, Springare 325, Bonde 100). För ställningar som meriterar en finare värdering tilläggs termer som speglar vissa schackbegrepp, t.ex. rörlighet (antal angripna rutor), bondestruktur (fribonde, dubbelbonde, isolerad bonde osv), pjäsplacering (torn på sjunde rad) och kungssäkerhet (antal pjäser och bönder i omedelbar närhet). I slutspel träder en algoritm i kraft som uppmuntrar kungen att närma sig bondeformationer och i ställningar där CHESS har stor övervikt går han efter kungsangrepp.

☆

CHESS har dessutom ett öppningsbibliotek av ungefär 5000 ställningar. Om en känd ställning kommer upp, så spelar CHESS det angivna draget omedelbart, utan beräkning.

I radioprogrammet skall CHESS tilldelas i genomsnitt 30 sekunder per drag. Det ger tid att söka igenom ungefär 10 000 ställningar för att CHESS skall bestämma sig för ett drag som skall vara beräknat 4–5 halvdrag framåt.

☆

CHESS kommer att köras på Control Data's 6600 dator på datacentralen i Västberga. Denna är en av flera datorer sammanbundna genom telekablar och satellit i Control Data's världsomspännande nät CYBERNET. Control Data Sweden AB har främst gjort sig känt inom hållfasthetsberäkningar, operationsanalys, statistik och databashantering där företaget har ett stort antal applikationsprogram. Parallellt med schackprogrammet kommer maskinen att bearbeta program av ovannämnda slag och den kommer också att samtidigt matcha ca 3000 arbetslösa mot den förteckning på 25 000 lediga jobb som finns registerade hos Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS). Alla kommer att uppleva datorn som "sin".

☆

Från radiostudion kommunicerar man med datorn via en terminal kopplad till datorn över telenätet. Terminalen ser ut som en liten skrivmaskin med en pappersrulle och här skrivs lyssnarnas drag och sänds till datacentralen. Datorn bearbetar draget och gör sitt eget motdrag som omdelbart sänds tillbaka till terminalen i studion.

CHESS skriver också ut det antal drag framåt som programmet tittat på, antal genomsökta ställningar, värderingen av den aktuella ställningen samt gissar lyssnarnas nästa drag.

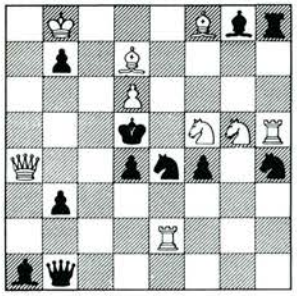
I studion medverkar bl.a. internationella mästarna Axel Ornstein och Sven-Gunnar Samuelsson från Sveriges Schackförbund samt datakonsulterna Larry Ahlfert och Colin Moffat från Control Data Corporation för att svara på lyssnarfrågor och kommentera spelet.

Sven-Gunnar Samuelsson

??? PROBLEM

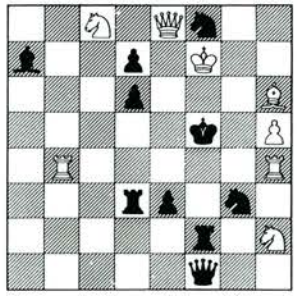
Bidrag och lösningar till
LENNART LARSSON, Pl 1301,
S-443 00 Lerum

13683. Lars Aksglaede, Sönderborg (Danmark)

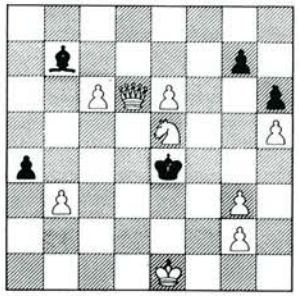
Matt i 2 drag.

13684. Herbert Ahues, Bremen (BRD)

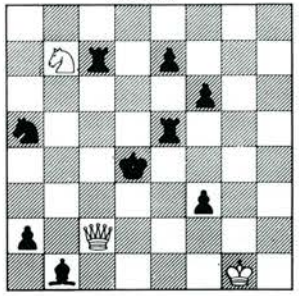
Matt i 2 drag.

13685. Alf Myrhaug, Nannestad (Norge)

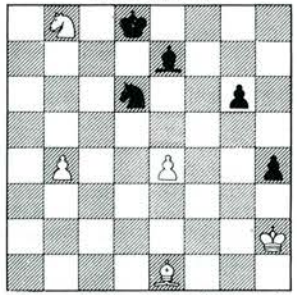
Matt i 3 drag

13686. Axel Åkerblom, Ödåkra

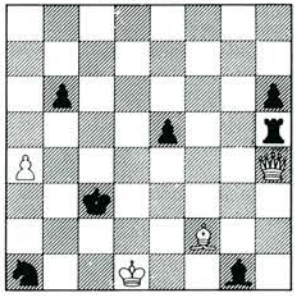
Svart börjar och hjälper vit att göra matt i 2 drag. (6 lösningar)

13687. Torsten Jönsson, Helsingborg.

Svart börjar och hjälper vit att göra matt i 4 drag. (2 lösningar)

13688. Anders Olson, Stockholm.

Vit börjar och tvingar svart att göra matt i 3 drag. (Logisk maximummer)

13689. Eeltje Visserman (1 pr. N.B.v.P. TT 1943) Vit: Ka5 De8 Te4 Lc8 Lg1 Sf7 Bb7 c2 c5 d6. Svart: Kd5 Sf2 Sf3 Ba6. Matt i 2 drag.

13690. Vitalij Stoljarov, Lermontova (SSSR) Vit: Kd1 Dh7 La2 Sc3 Sd7 Bc5 f3. Svart: Ke6 Dc4 Sa8 Bb5. Matt i 2 drag.

13691. Vitalij Stoljarov, Lermontova. Vit: Kg2 Lc8 Sa4 Sc3 Bb7 c7 d7 e4 e7. Svart: Kc6 La7 Sf7 Bd6. Matt i 2 drag.

13692. Anders Lundström, Vindeln. Vit: Ka6 Se5. Svart: Ka3 Td7 Sb3. A) Svart börjar och hjälper vit att göra matt i 2 drag. B) Vit börjar och hjälper svart att göra matt i 2 drag.

13693. Christer Jonsson, Bandhagen. (Korrektur till 13123, TfS 5, 1973) Vit: Kg1 Sb1. Svart: Ka4 Ta2 Th7 La1 Lf3 Sd1 Sd6 Bb2 b3 c3 e7 g2 g3 h3 h4. Vit börjar och gör med svarts hjälp matt i 6 drag. (2 lösningar)

13694. Herbert Hultberg, Stockholm. Vit: Kf4 Dc2 Se6. Svart: Ka1 Bc5 c7 e7. Matt i 2 drag. (Logisk maximummer)

Lösningstävlingen. A-tävlingen omfattar uppgifterna 13683–87 samt 89–92. Problemen 13688, 93 och 94 ingår alltså inte i tävlingen, men lösningar till dessa uppgifter är givetvis ändå välkomna.

I B-tävlingen räcker det med lösningar till 13683 och 84, samt 13689, 90, 91 och 92. Som vanligt utdelas ett bokpris i vardera tävlingen. Lösningar skall senast 10/1 -79 sändas till Lennart Larsson, PL 1301, S-443 00 Lerum.

Till problemen 13688 och 94. Liksom i vanlig maximummer måste svart göra sitt geometriskt längsta drag. I logisk max. står dock vit K i schack endast om han angrips av svarts längsta drag. Anders Olson: "I det vanliga spelet finns tre sätt att rädda en K ur schack. I logisk max. finns också ett fjärde – vit K kan räddas ur schack genom att svart får ett längre maxidrag. Detta drag kan leda till en ny schack osv". Den enkla 13694 visar på ett mycket åskådligt sätt betingelsens egenart.

Den store holländske problemisten Eeltje Visserman avled för en tid sedan, endast 56 år gammal. 13689 är ett prov på hans förnämliga konst.

Lösningsresultat: I häfte 5 vanns bokpriset i A-tävl. av Carl-Ivar Holm, Nyslottsg. 5, Kalmar. Ambitiöse "felfinnaren" C-I. H. segrade även i häfte 4. Gratulerar!

B-tävlingens bokpris gick till Mats Reimhagen, St. Johannesgatan 16, Uppsala.

I häfte 6 vanns bokpriserna av Antero Harju, Helsinki, Finland (A-tävl) och Ann Georgii – Hemming, Malmby, Rimbo (B-tävl).

I den med häfte 5 avslutade första halvårstävlingen 1978 (bästa sammanlagda resultat i 1–5) blev resultatet:

A-tävl. 1 pr kr 50. Christer Jonsson, Bandhagen. Andra pr. 30 kr delas med 15 kr vardera till Erik Svedberg, Orrsjön, Gnarp och Antero Harju, Helsinki.

B-tävl., 1 pr 35 kr. Kjell Lindahl, Bolagsbacken 4, Malmö och 2 pr 20 kr. Knut Åkerman, Järnåkravägen 19, Lund.

Lösningar till problemen 13645–13656, häfte 6.

13645 (Fröberg) 1. Se6 (2. Sf4.) 1. Se2? Sd– 2. Sc7. men f×e2! 1. Sc6? Lf8! 1. Sf5? g×f5! 1. Sb5? Db4/Sd– 2. S×b4/S5c7 men T×b5! eller Lg7! Synd att inte paraden på 1. Sb5? är entydig. (ES)

13646 (Åkerblom) 1. Sb5 hot 2. Sc3 3. Sd4. 1. – Se4 2. Sb4 S×b4/Ke6 3. Sc7/Sd4. 1. – Se2 2. Dg4 Sf4 3. Sc3. 1. – Ke6 2. Scd4 1. – Th4 2. Dg6 Fyra vackra bindningsmatter (HF)

13647 (Knöppel) 1. d5 hot 2. Kb6 3. Lc7. 1. – c4 2. d×e6 3. e7. 1. – g3 2. d×c6 3. c7. Det behövs inte alla gånger så mycket vitt "trä" för att genomföra svåra idéer. Här angriper vit med kung och bönder. (CJ)

13648 (Hultberg) 1. g5 g×f5 2. 0–0 3. Tcf4 1. – Kg2 2. Tg4 K×h1/Kf3 3. Kf2/Thg1 1. – Kf3 2. Th3 Kg2 3. T4c3 1. – Lc7 2. Kf1 (2. 0–0? Lb6!) 3. Tch4 Nio modellmatter, ett trippelrat eko plus två ekopar (HF)

13649 (Gedda) 1. Dg3! h×g3 2. Td1 Se1. 1. – f×e4 2. De3 S×e3. 1. – Lg4 2. De1 S×e1. 1. Dg4? f×e4/f×g4 2. Dd1/Td1 Se1. men L×g4! 1. Tf3? f×g5/f×e4/Lg4. 2. Td1/De3/Td1 men f4! Om D frigör svart S hotar 2. Td1. Men svart pererar med Lg4. Men genom att låta D bli kvar på g-linjen och inget hota nås målet. Ett problem med estetisk kvalitet. (C-P. N)

13650 (Lundström) 1. Lc4 Df6 2. Ld3 Sc3./1. Le6 Dd6 2. Lf5 Sd2./1. Kd4 Df3 2. Te4 Dc3. En B) lösning med vit Ke8 och avdragsschack med Ke4 går kanske att genomföra? (HF)

13651 (Lindgren) Skenspel 1. – Tg8. Lösning 1. h5 5. h1L 7. Lg6 9. Kf6 10. Lf5 12. Kf4 13. Lg4 15. Kh2 16. Lf3 17. Kh1 Th5. Den klassiska tanken i serieproblem är att vit kan göra matt i diagramställningen. Här finns Tg8, men svart vandrar på ett sinnrikt sätt till h1. (HF)

13652 (Persson) 1. Sd7 f8D 2. Ke6 c×d5. b) 1. Sh7 f8S 2. Le7 Lb2. c) 1. Se6 f8L 2. Le5 Lae7. d) 1. S×g6 f8T 2. Ke7 S×g6. Svårlöst! Det svåra för förf., var nog inte allomvandlingen utan att motivera den med fyra drag av Sf8. (HF)

13653 (Jonsson) a) 1. Td8 c4 2. Le4 c5 3. La8 c6 4. Sb7 c×b7 5. Td2 b×a8D 6. Tc2 Da1. b) 1. Tb8 c4 2. Tb5 c×b5 3. c5 b×a6 4. c4 a7 5. c3 a8D 6. c2 Da3. c) 1. – c4 2. Sb7 c5 3. Sd6 c×d6 4. Tb8 d×c7 5. Tb1 c8D 6. Lc3 D×c3. Men i version a) spelar Antero Harju 2. Td4 c5 3. Le4 c6 4. Sb7 c×b7 5. Kc2 b8D 6. Kd3 Db3 med dragomkastningar. Svart kan t.ex. även börja med 1. Sb7.

13654 (Larsson) 1. Sd2. 1. f3? Th2! 1. Sg5/Sg3? Sc4! 1. Sd6? Sc4 2. D×c4. men 1. – Tc7! Bilöslig med 1. Dd3. Korrigeras genom att vit Bf4 och svart Lg8 tillsättes. 1. Dd3? Le6! 1. Sd2 K×d4 2. Sb3. Tack, HF, för uppslaget! (LL)

13655 (Wik) 1. Kc7.

13656 (Svedberg) a) 1. Tg5 Tb7 2. Sf5 Te6. b) 1. Kc5 Tf6 2. Td5 Tc4.

☆

Detta måste vara en av de bästa sidor originalproblem som visats i TfS! Hjärtligt tack för hyllningen! (Hilding Fröberg)

Ny problembok

Problemsamlingen **Svenska Miniatyrer i urval** föreligger nu i en 2:a korrigerad upplaga, vari ett smärre antal fel i text och diagram i första upplagan helt bortarbetats.

Miniatyrer är problem med högst sju pjäser. Endast ortodoxa uppgifter finns med i detta urval, förtjänstfullt redigerat av Herbert Hultberg och Hilding Fröberg, som ger ett representativt tvärsnitt av vad svenska problemister åstadkommit med detta begränsade material. Mycket utförliga lösningar samt korta kommentarer ger en god bild av problemens tematiska innehåll.

Boken, i högsta grad värd sitt pris kr 20:— exkl. moms, kan rekv. från Schackbulletinens Förlag, som svarar för utgivningen.

LL

NYINKOMMEN LITTERATUR

Keene: Karpov – Korchnoi 1978 (the inside story of the match) 159 sid, kart. ..... 18:—
Kotov: Play Like a Grandmaster, 242 sid, inb. ..... 71:—
Kotov: Play Like a Grandmaster, 242 sid, kart. ..... 45:—
Van der Vliet: The Polugayevsky Variation, 96 sid, alg not, kart. ..... 33:—
Batsford's FIDE Chess Yearbook 1977-78, 176 sid. kart. ..... 59:—
SM i Schack 1978 (bulletin) 52 sid, kart. ..... 15:—
The Chess Player No 16, kart. ..... 66:—
Schackinformator No 25, kart. ..... 72:—
FIDE Problem-Album 1971-1973, inb ..... 62:—
FIDE Problem-Album 1971-1973, kart. ..... 52:—
Bishop Endings (Averbakh) 176 sid, inb. ..... 63:—
Bishop v. Knight Endings (Averbakh) 176 sid, inb. ..... 63:—
Knight Endings (Averbakh/Chekhover) 144 sid, inb. ..... 57:—
Pawn Endings (Averbakh/Chekhover) 324 sid, inb. ..... 78:—
Queen and Pawn Endings (Averbakh) 144 sid. inb. ..... 54:—
Queen v. Rook/Minor Piece Endings (Averbakh) 160 sid, inb. (utkommer december) ..... 78:—
Rook Endings (Levenfish/Smyslov) 224 sid, inb. ..... 72:—
Rook v. Minor Piece Endings (Averbakh) 144 sid, inb. ..... 66:—
Batsford's slutspelsserie komplett i 8 volymer, inb. (ovan nämnda 8 böcker) ..... 480:—

Var vänlig observera att mina priser numera är slutpriser – dvs inkl moms/porto

NILS LINDE

Gröna stugans väg 45, 1 tr, Tel. 08/97 27 49. Pg. 89 64 22-3 S-127 34 SKÄRHOLMEN/SWEDEN

BRA SCHACKPRESENTER TILL JUL

Här några erbjudanden till passande och prisvärda julklappar att glädja en schackvän med:

BOKPAKET 1 innehåller **tre** svenska "evergreens":

Richter: SCHACKKALVALKAD inb., **Ridala:** KERES VINNER och **Hildebrand:** VM-1960 TAL-BOTVINNIK (den oförglömliga VM-matchen!) Ordin. pris ca 70:— .

Vårt pris 50:—

BOKPAKET 2 innehåller **fem** valfria spelöppningsmonografier. Ni kan välja bland följande titlar:

Hildebrand: 1. b2–b4, **Hildebrand:** BLUMENFELDGAMBITEN
Jonasson: ALBINS MOTGAMBIT, **Jonasson:** MORRA-GAMBITEN
Göransson: MARSHALLANGREPPET, **Hildebrand:** STAUNTON-GAMBITEN, **Westerinen:** Sc6!? (Sämischvar. i kungsind.)
Neustadt: Antagen DAMGAMBIT II eller III. Ordin. pris ca 60:—
Vårt pris 40:—

BOKPAKET 3 innehåller **fem** valfria turneringsböcker:

Vår nya **SM-utgåva 1978, SM-1975, Matchen** ANDERSSON–LARSEN **1975** (med diagr. och komment.), **VM-1960** TAL–BOTVINNIK, Int. turn. **STOCKHOLM 1966/7** (1. Keres), do **STOCKHOLM 1970/1** (1. Ivkov), **do STOCKHOLM 1963/4** (1. Smyslov) eller **TfS OS-nummer 1937.**

Vårt pris 60:—

BOKPAKET 4 för problemvänner: **Hultberg–Fröberg:** SVENSKA MINIATYRER I URVAL, **Wester:** AMATÖRPROBLEM, **Wester:** I SKUGGAN AV (en testa-dig-själv bok) Ordin. pris 60:—

Vårt pris 35:—

SCHACKKLOCKA (storformat) Boken Student-VM 1955 medföljer gratis.

Vårt pris 120:—

Samtliga priser **inkluderar** moms. Porto tillkommer.

Vi kan även erbjuda presentförpackningar av **schackfrimärken: 15 olika** Kr. 25:—, **25 olika** Kr 50:—.

REKVIRERA vår nyutkomna **antikvariska lista** samt lista över **schackfilateli** (frimärken och stämplar). I januari utkommer vår **BOKKATALOG 1979.** Rekvirera den samtidigt!

SCHACKBULLETINENS FÖRLAG
Box 323 751 05 UPPSALA 1

Vi har också fått in utsökta **presentschackspel** i sandsten och ebenholz från Kenya. Lämplig present till jubileer etc.

JULKLAPPSTIPS

Larsen-Stean: Karpov vs. Korchnoi VM 1978 ..... 24:—
Korchnoi: Chess is my life ..... 62:—

Tidskriftsprenumerationer

1. Prenumeration registreras ej förrän betalning inkommit.
2. Vi reserverar oss för eventuella prisändringar.
3. Leverans sker direkt från utgivarna.
4. Även tidskrifter som ej återfinns nedan kan anskaffas.

Österuropa

Schach (DDR)	(12)	85:—
Magyar Skakkelet (H)	(12)	85:—
Ceskoslovensky Sach (CZ)	(12)	85:—
Zachy (PL)	(12)	85:—
Informator (YU)	(2)	150:—
Shahmatna Missl (BG)		85:—
Mat (YU)		85:—
Sahovski Glasnik (YU)		85:—

England

The Problemist		35:—
AIPE Chess News	(24)	110:—
British Chess Magazine	(12)	66:—
Chess	(12)	50:—
Correspondence Chess	(4)	15:—
EG (Slutspel, studier)	(4)	40:—
News Flash	(12)	30:—
Modern Chess Theory	(12)	120:—
The New Chess Player	(4)	240:—

Västtyskland

Schach-Echo	(24)	140:—
Deutsche Schachzeitung	(12)	110:—
Schack-Report	(12)	70:—
Schack-Archiv (Lösblad)	(12)	105:—
Schach-Archivpärm		18:—
Fernschach	(12)	75:—
Die Schwalbe Problem	(6)	60:—
Deutsche Schachblätter	(12)	55:—
Feenschach Problem		75:—

Övriga Västeuropa

Schweizischer Schachzeitung	(12)	50:—
Europe-Echecs	(12)	90:—
Le Courrier des Echecs (F)	(12)	40:—
Schaakbulletin (NL)	(12)	100:—
Schackend Nederland (NL)	(12)	70:—
Echiquier Belge (B)		85:—
The Rook (GR)	(12)	50:—
Butleti d'Escacs (E) Katalonien	(4)	45:—
Jaque (E)		90:—
Xadrez (POR)	(12)	30:—

Norden

Tidskrift för Schack (S)	(10)	52:—
Schack-Nytt (S)	(10)	50:—
SSKK-bulletinen (S)	(6)	18:—
Nordisk Postsjakkblad (S)	(4)	18:—
Skakhus-Nytt (S, Dk)	(8)	40:—
Stella Polaris (DK) Problem		
Presse-Service (DK)	(24)	55:—
Skakbladet (DK)	(10)	60:—
Suomen Shakki (SF)	(8)	60:—
Kirjeshakki (SF)	(12)	60:—
Norsk Sjakkblad (N)	(6)	40:—
Sjakk i Norge (N)		

JAN BERGLUND

Pg 76 03 63-2

ALLT I SCHACK

SVENSKA SCHACKBÖCKER

Bent Larsen: Du kan kombinera! (del 1)	13:25
Bent Larsen: Du måsta ha en plan (del 2)	13:25
Bent Larsen: Testa Din spelstyrka (del 3)	13:25
Bent Larsen: Taktik & teknik i slutspelet (del 4)	13:25
Westberg: 99 andra spelöppningsfällor	5:—
Westberg: 100 nya spelöppningsfällor	19:—
Westberg: 125 andra spelöppningsfällor	20:—
Westberg: Första schackboken	24:—
Westberg: Andra schackboken	24:—
Westberg: Tredje schackboken	24:—
Hörberg: Schack för nybörjare	17:—
Keres/Kotov: Konsten att vinna i schack	18:25
G. Johansson: Schackgeniet Anatolij Karpov	23:25
K.E. Gannholm: Gannholms special	14:—
Westerinen: S–c6!?	11:75
Bobby Fischer: Lär dig schack (inb)	15:—
Hildebrand: V-M. 1960, Thal – Botvinnik	8:—
Bo Jonsson: Ryskt Parti	12:—
Sthig Jonasson: Morra Gambiten	12:—
Hildebrand: 1. B2–B4	7:—
Sthig Jonasson: Albins Motgambit	8:—

Moms och porto tillkommer på priserna

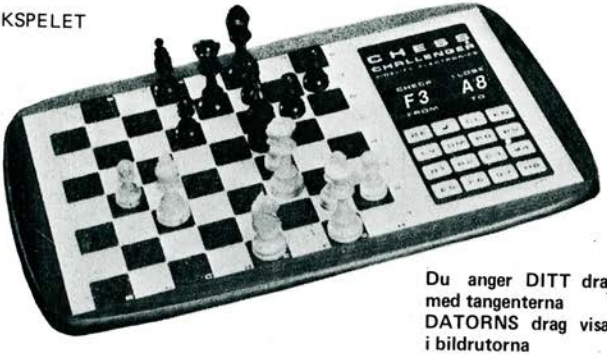
Stockholms Schackförlag

Brännkyrkagatan 71 117 23 Stockholm
Tel. 08/69 42 37 Postgiro: 55 08 86-6

SPELA SCHACK MOT EN DATOR

CHESS CHALLENGER 10

DET DATORISERADE SCHACKSPELET
NU MED 10 SPELNIVÅER

Förmånspris fram till jul
1575:- inkl. moms

Med **CHESS CHALLENGER** kan Du spela schack när Du vill och mot en motståndare som passar just Din spelstyrka

Du anger DITT drag med tangenterna
DATORNS drag visas i bildrutorna

Chess Challenger är ett elektroniskt schackspel där Din motståndare är en dator. Denna är programmerad att "tänka" och spela precis som en mänsklig schackspelare.

Chess Challenger har 10 spelnivåer, från nybörjar- till expertklass. Med **Chess Challenger** kommer Du därför alltid att ha tillgång till en schackpartner som passar just Din spelstyrka. Spelnivån ställer Du in före partiets början, men Du kan också ändra den under partiets gång.

Chess Challenger varierar i likhet med en mänsklig spelare sina drag från gång till gång. Två partier blir därför aldrig lika. Med **Chess Challenger** kommer du att uppleva många timmars fascinerande schackspel.

Chess Challenger är en mycket lämplig träningspartner. När du spelar mot den måste Du hela tiden spela på toppen av Din förmåga. Den upptäcker och utnyttjar direkt om Du t ex gör ett "dåligt" drag eller inte har täckning på någon pjäs. Du kan också få **Chess Challenger** att spela efter kända öppningar, t ex sicilianskt, fransk, Ruy Lopez, dam-gambit, och därigenom öva Dig i öppningsspel.

YTTERLIGARE FUNKTIONER:

- automatisk rockad och en passant
- bondeförvandling till valfri pjäs
- uppställning och lösning av schackproblem
- datorn kan spela vit eller svart
- spel med handicap
- kontroll under pågående parti av pjäsernas positioner
- ljudsignal vid inmatning och vid motdrag
- ljussignal vid schack resp schackmatt
- drag som inte följer schackreglerna accepteras inte

Spelet levereras med schackbräde och magnetiska pjäser i en praktisk väska. Formatet är 34 x 22 x 3 cm. För 220 V, S- märkt. Ett års garanti lämnas.

Jarl Johansson Systemering AB

Vretavägen 17, 147 00 TUMBA
Tel: 0753/362 18

SPECIFIKATION ÖVER SPELNIVÅERNA

Nivå		Ratingpoäng	Genomsnittlig svarstid
1	nybörjare	-	5 sek
2-5	klass 3	- 1400	15, 35, 80 resp 140 sek
6	problemlösning, klass 1	1800 - 2000	60 min
7	korrespondensschack, klass 1	1800 - 2000	36 tim
8	klass 1	1800 - 2000	11 min
9	klass 2	1600 - 1800	6 min
10	klass 3	1400 - 1600	3 min

Västergötlands Tryckeri, Skara 1978

ISSN 0040-6848